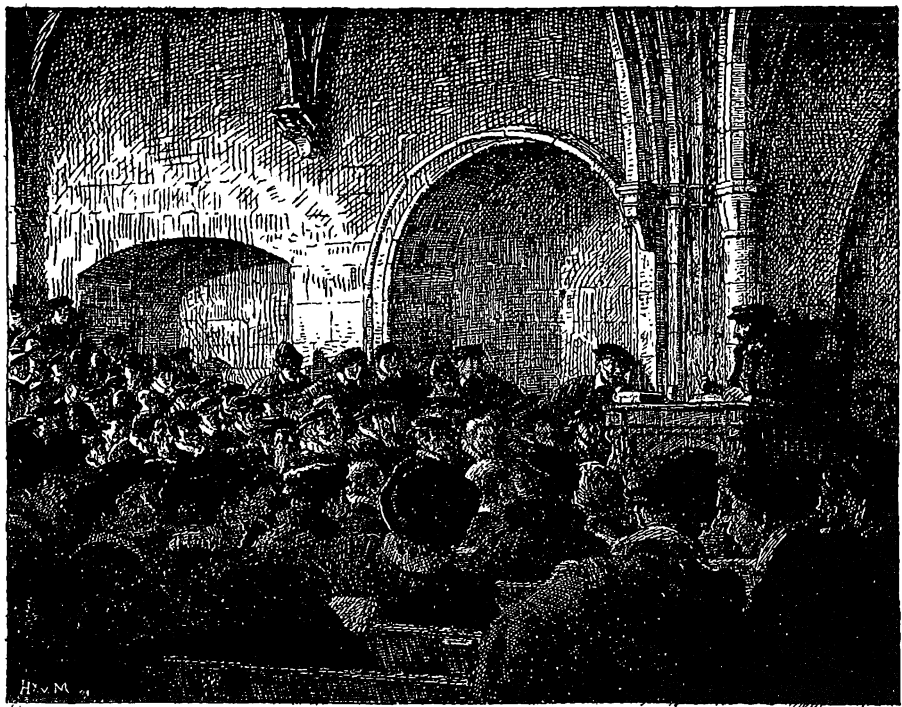

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kálvin előadást tart Genfben

Jubileumi Kálvin év
Husadik évfolyam
2009. október

10

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Ambrus András: Örüljetek! Filippi 4,4	451
Id. Balogh Károly: A lelki poklosság. Márk 1,40–42	452
Csepán Géza: Boldogok a békességre igyekezők. Máté 5,9	453
Szász Attila: Aki felfelé tekintett. Zsidók 11,8–10	454

Prédikáció öregek vasárnapjára

Tordai Tünde: Azért nem csüggedünk... 2Korinthus 4,16	459
---	-----

Prédikációk reformáció ünnepére

Batizán Attila: Szüntelen megújulni! Efézus 4,20–24; 5,1–2	462
Jónás Sándor: Visszaalakítás. Lukács 19,10	465
Nagy Gábor: Titeket is megelevenített. Efézus 2,1–8	468

A Genezást partján

Gyökössy Endre: Ki a tanítvány?	472
---------------------------------------	-----

Alkalmi prédikációk

A Kálvin-év nőszövetségi bibliaóráira

Felházi Klára: Kálvin, a reformátor – Genf és a világ reformátora.	475
---	-----

Fiatal házások bibliaórája

Móra László Tibor: A filippibeli börtönőr – aki az evangéliumot befogadja.	
--	--

Az apostolok cselekedetei 16,26–34	476
--	-----

Keresztelési igehirdetés

Székely Levente: Az élet – küldetés. Máté 28,19–20	478
--	-----

Esketési igehirdetés

Ifj. Mátyás Árpád: Ahasvérus király és Vásti királyné. Eszter 1,10–21	480
---	-----

Temetési igehirdetés

Pápai László: Ne félj, mert én veled vagyok. Ézsaiás 41,10	482
--	-----

Igehirdetés halottak napjára

Felszegi Imre: „Eszetekbe juttatom... atyámfiat az evangéliumot.”	
---	--

1Thesszalonika 4,13–14	484
------------------------------	-----

A címlapon: *Kálvin előadást tart Genfben.*

A hátlapon: *Kálvin János imádsága.*

Az előző, 9. számunk borítóján a képalírás helyesen:

Béza, Farel és Viret a beteg Kálvinnál.

Vasárnapi prédikációk

Ambrus András
Csekelaka

Örüljtek!

Alapige: Filippi 4,4
Bibliaolvasás: 1Péter 1,1–12

1. Kedves testvérem, elgondolkodtál-e már azon, hogy miért lépek én fel erre a szószékre vasárnapról-vasárnagra? Törted-e már a fejedet azon, hogy miért is fizetnek meg engem ezért? Hát tudd meg, kedves igehallgató, hogy azért jövök én fel újból és újból erre a szószékre, hogy örömhírt mondjak neked. Neked, akinek legnagyobb szüksége van az örömhírré. A mai felolvasott mondatban Pál apostol is erre akar buzdítani. Pál apostol egyik legmerészebb kijelentése nem a kocsmában, nem a tengerparton, nem a fürdőkádban vagy a felesége mellett fektüdve hangzott el, hanem a börtönben. A római börtönben, ahol öregsége ellenére ül és várja a kivégzését. Ki az az ember ezen a világon, aki egyedül maradván, öregen, börtönben és a halálára készülve ilyen égbekiáltó dolgot mer kérni tőlünk? Ő a Jézus apostola, aki több ezer kilométert gyalogolt Isten ügyéért, megverték, megkínózták, kikacagták, elhagyták és ő mégis kitarított Krisztusa mellett, sőt halála előtt sem tagadta meg hitét. Éppen ellenkezőleg. Örömmel, állandó örvendezésre buzdít.

2. Máris érkezik az ellenkezés: hogyan lehetne *parancsra* örülni? Parancsra elszaladunk az üzletbe, megvédjük a hazát, engedelmeskedünk a főnöknek, de hogy lehet parancsra örülni? Hogyan tudnám én az érzéseimet egy parancsra megváltoztatni? Ha én most nem akarok örülni, akkor ki kérheti tőlem, hogy én örüljek. Főleg egy halott ember hogy követelhet ilyet tőlem?

Vajon nem beszélt félre Pál apostol, amikor ezeket írta, nem hibbant meg a halálváras rettentésének súlya alatt? Nem ment az agyára a sok kínzás és csalódás? Ha végigolvassuk az egész Filippi levelet, akkor rádöbbenhetünk, hogy egy szellemileg és lelkiileg teljesen egészséges ember írja ezeket a sorokat. Ezek szerint el kell fogadnunk, hogy Pál apostol nem tévedett, amikor ezt a csodálatos mondatot leírta. A kérdés az, hogy hogyan lehet mindenkor parancsra örülni? Mert normális emberi ész szerint Pál apostol a világ legelkeseredettebb embere kellene legyen, és nem az. Miért?

3. Mert megtanulta az ő Urától, hogy az egész élet egy nagy ÖRÖMLEHETŐSÉG. Most kell megragadni ezeket a lehetőségeket, amíg élsz, utána már késő. Mert minden nap van lehetőséged örülni, nevetni, mosolyogni. Az a tény, hogy normális ésszel felébredtél, még látsz, beszívod a friss levegőt, vannak emberek melletted, érzed az illatokat, látod a fákat, zümmögnek a méhek, láthatod a természet csodáit. Nem állandó örömléhetőség ez? Elveted a búzát és learathatod, sarjadzik a fű, lesz, amit kaszálni. És még van melletted néhány szerető ember, sőt olyan is, akit ki nem állhatsz, de ha nem lenne ő, akkor 50 méterre lenne a legközelebbi szomszédod. Nem öröm lehetőségei ezek? És ami a legnagyobb, hogy mindezek felett Isten úgy szeret téged, hogy megalkotott, megváltott és mindent meg tud adni neked, még azt is, amit el sem tudsz képzelni. Kell-e ennél több? Nem kell!

4. Mégis lehet ellenvetés még itt is. Hogyan örüljek, ha 10 éve egyedül vagyok? Hogyan örüljek, ha nemcsak egyedül, de beteg és elhagyottan gürcölök? Minek örül-

hetek, ha eltemettem fiamat, unokámat, elvesztettem vejemet, járnai is alig tudok? Minderre Pál adja meg a választ. Mindenkor. És ez csak úgy lehetséges, ha az igazi öröm forrásából merítünk, ha benne élünk nap mint nap. Az öröm forrása, Isten nélkül hiába szeretnénk örülni, mert lehetetlen! A patak is száradt mederrel tekintett ránk, amikor egy egész nyáron keresztül nem esett az eső, most bezzeg vidáman csörgedezik a sok eső után. Mi vagyunk a meder, Isten az öröm pataka és áradata. Engedem-e, hogy rajtam, bennem folyjon? Mert csak így lehet mindenkor örülni. Ezért mondta Elly Heuss-Knapp: „Az öregeknek szeretné az ember orvosságként felírni: Egy kis humor, sok türelem és kimondhatatlanul sok szeretet.” Aki ezeket is beveszi naponta a gyógyszeradag mellé, az nem fogja folyton azt hajtogatni, hogy: jaj, de csúnya az öregség... Ámen.

Id. Balogh Károly

ny. lelkipásztor
Marosvásárhely

A lelki poklosság

Alapige: Márk 1,40–42,
Bibliaviasítás: 2Timóteus 3,1–5

A mai életet látva sokan mondják, hogy beteljesedett Jézus profécijája, melyet Máté jegyzett fel, mely szerint „a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül...” (24,12) Másoknak a Pál apostol intelme jut eszébe, melyet Timóteus jegyzett le: „...lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók... szeretet nélkül valók... kérlelhetetlenek.” (2Tim 3,2–3) Ezek a jelenségek egyre több emberen tapasztalhatók, s nem egyebek, mint a lélek poklos sebei.

Olvashatunk a Szentírásban a poklosságról, mely abban az időben halálos betegség volt. Az emberek testén gennyes, vérző sebek jelentek meg, melyek egyre szaporodtak s végül az embereket megölték. A társadalom úgy védekezett e betegség ellen, hogy a betegeket kihelyezték a városon, falun kívül lakni. Aki mégis bement egy településre, találkozott valakivel, kiáltania kellett, kerülj el, mert én tisztátalan vagyok. Szomorú állapotú, élőhalottak voltak ezek az emberek. Nem simogathatták meg gyermekeiket, szüleiket. Nem ölelheték meg élettársukat, gyengült, vérzett, pusztult az életük napról napra.

Ma hála Istennek egyre kevesebben vannak testi poklosok, de annál többen vannak lelki poklosok, akik nem is akarják megsimogatni gyermekeiket, nem, akarnak társuk vagy öreg szüleik segítségére lenni. Családjuk vérzik. Az ilyenekből, ha hazamennek, alkohol szaga árad. Beszédük felbolygatja a család békéjét, mert tisztátalan szavakat használnak.

Mit lehet tenni? Ki segíthet a lelki betegeken, a poklosokon? Csak az segíthet, aki segített régen, akit feljegyzett Márk evangélista. Ő azt írja, hogy Jézus könyörületességre indult, amikor a beteg előtte leborult s kérte a megtisztítást... kinyújtotta kezét, megérintette a beteget és azt mondta: „Akarom, tisztulj meg!”

A Jézushoz menő poklos valakitől hallott arról a „csodálatos emberről...”, Aki a vakok szeméit megnyitja, a sántákat meggyógyítja, a némákat beszélni segíti, a halottakat feltámasztja. Elhatározta, hogy Ő is elmegy Jézushoz. Gondolatát tett követte, s Jézushoz menetele sikeres volt. Meggyógyult.

A meggyógyult ember életében Jézus után a legfőbb jótevő az volt, aki beszélt a Mesterről. Legyünk mi is embertársainknak, a betegeknek, a lelki poklosoknak ilyen jótevője. Beszéljünk Jézusról. Hívjuk fel rá a figyelmet. S ha azt kérdik tőlünk, hol ta-

lálják meg Jézust, mondjuk bátorsággal: ott lehet megtalálni, ahol Ő van. Jézus azt mondta: „...ha ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, én ott vagyok.” (Mt 18,20)

Mi a templomban, a gyülekezet közösségében vagyunk együtt ketten, hárman vagy többen. Ott kell keresni Őt. Ruháját ma is meg lehet érinteni, mint a vérfolyásos aszszony tette. Krisztus ruhája a templom, a Biblia, a prédikáció, az ének, az imádság. Meglehet tehát találni Őt, s le lehet borulni előtte, lehet kérni a megtisztítást.

Pál apostol felsorolja azokat a lelki (poklossági) sebeket, melyekre tisztulást (gyógyítást) lehet kérni. Ilyenek az önimádat, a pénzsóvárgás, kérkedés, kevélység, káromkodás, szülők iránti engedetlenség, háládatlanság, tisztátalanság, kérlelhetetlenség, rágalmazás, mértéktelenség, kegyetlenség, a jónak nem kedvelése, árulás, vakmerőség, fel-fuvalkodottság, a gyönyörnek szeretete, a kegyesség erejének megtagadása.

Húszféle lelki sebet sorol fel az apostol, melyektől meg kellene tisztulni. Ezek a sebek, ha nem gyógyulnak meg, elpusztítanak. Elpusztítják lelkünket, testünket, s tönkreteszik idvességünket. Már a mostani életünkben olyan romlásokat okoznak, melyek élőhalottá teszik az embereket.

Jézus így szólt: „...akarom, tisztulj meg.” Most is ezt akarja, legyenek megtisztult, meggyógyult lelkek, életek. Ezt nekünk is akarnunk kell, Jézus munkatársai kell hogy legyünk. Vigyáznunk kell a magunk tisztaságára, de segíteni kell a mások megtisztulását is. Ebben a munkában igyekeznünk kell. Sok a tenni való, mert: „Beteg a világ, nagy beteg.” Ámen.

Csepán Géza
Désfalva

Boldogok a békességre igyekezők

Alapige: Máté 5,9
Bibliaalvasás: Zsidók 12,1–14

Kedves testvéreim!

Mai alapigénket két részre oszthatjuk. Az első részben egy kijelentésről van szó: *Boldogok a békességre igyekezők*. A második rész az első részt megtartók jutalmazását tartalmazza: *Mert ők Isten fiainak neveztetnek*.

A zsidókhöz írt levél 12. részének 14. versében ezt olvassuk: *Törekedjetez mindenki iránt a békességre és a szent életre, amely nélkül senki sem látja meg az Urat*. Ebből az igéből világosan kitűnik, hogy az Isten meglátásához feltétlenül szükséges, hogy mindenki iránt a békére törekedjünk és szent életet éljünk. Békességszerzőnek lenni azt jelenti, hogy a keresztyén ember Isten békekövete e világon, először is a saját szívében, aztán a családban, a nemzedékek között, különböző társadalmi osztályok között.

De feltevédik a kérdés: hogyan élhetnek békességben az emberek, amikor annyi igazságtalanság van e világban? Hogyan élhetnek békességben szegények és gazdagok, amikor ez a világ olyan, hogy a szegények még szegényebbek és a gazdagok még gazdagabbak lesznek? Amikor testvér a testvérrel, szülő a gyermekkel nem tud megegyezni lelki és anyagi javak felett? Hogyan lehet békességben élni, amikor az emberek azért, hogy jobbaknak tünjenek, csak a rosszat keresik egymásban, aláásnak egymásnak és bemocskolják egymást. Hogyan lehet így békességben élni? Úgy testvéreim, hogy az emberek közti megbékélés az Istennel való megbékélésnek a következménye. Jézus Krisztus által ez a megbékélés már megtörtént, mert ő békességet szerzett Isten és em-

berek között az Ő kereszthalála által. Isten az Ő fiát áldozta fel érettünk, bűnösökért, hogy mi békességben élhessünk Ővele.

Ezért azzal tartozunk Istennek, hogy mi is békességben éljünk minden emberrel, még a mi ellenségeinkkel is. Erre tanít Isten: Ha éhezik a mi ellenségünk, enni adjunk neki, ha szomjas, inni adjunk neki azért, hogy ne győztesünk le a gonosztól, hanem mi győzzük meg a gonoszt a jóval. Mert ha csak azokat szeretjük, akik minket szeretnek, mivel cselekszünk többet a hitetleneknél.

Tehát ha Isten, aki szent és tökéletes, meg tudott könyörölni a bűnös emberen, az Ő Szent Fia által, akkor mi is tartozunk egymásnak azzal, hogy viseljük el egymást és bocsássunk meg egymásnak, hogy ezáltal betöltsük a legnagyobb parancsolatot: *Szeresd felebarátodat, mint magadat!*

Kedves testvéreim! Sokszor meghatóan hirdetjük szánkkal a megbocsátást, a szeretetet, a békétűrést, amelyeket néha még bibliai igékkel is alátámasztunk, de amikor a legkisebb bántalom ér bennünket, megkeményítjük a szívünket és a legnagyobb ridegséggel elvetjük a bocsánatkérést. Megfeledekezünk Jézus szavairól, aki ezt mondta nekünk: *Ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti menyegyeri Atyátok.*

De vajon akkor is békére kell-e törekednem, ha igazságtalanság ér? És itt van a nagy kérdés: békességet mindenáron, vagy igazságos békességet óhajtunk? E kérdésünkre Ézsaiás próféta könyvében kapunk feleletet, ahol ezt olvassuk: *Az igazság békét teremt és az igazság a békét és a biztonságot szolgálja örökké.* (Ézs 32,17)

A békességszerzőről pedig az ige második fele azt állítja, hogy ők Isten Fiainak nevezetnek. Ez Ige szerint nem mindig voltunk Isten gyermekei, egykor holtak, elidegenedettek, tékozló fiak voltunk a bűn miatt. Hogy most egészen új és más életállapotba kerültünk, az Isten mérhetetlen kegyelmének a műve, amit az Ige így fejez ki: *megelevenít, megbékéltet bennünket és gyermekeivé fogadott.* Ő emelt ki a magunk okozta bűnös állapotból és felemelt a fiúság állapotába, és mi mégis visszaélünk az Ő végtelen jóságával, életünk minden napján nem szűnünk meg vétkezni Ellene és mégcsak bánkódni sem tudunk igazán, mégcsak azt sem tudjuk elmondani, amit egykor a tékozló fiú mondott, hogy: *Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened, és nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek.* (Lk 15,21)

Kedves testvéreim! Gyermeki mivoltom felismerésére és az abban való megmaradásra Isten Lelke vezérel el. Ezért, testvéreim, kérjük mi is a Lélek vezetését, hogy többé ne a mi indulataink vezéreljenek bennünket, hanem Istennek békessége, amely minden értelmet felülhalad.

Adja Isten, hogy mi is mindnyájan a békességszerzés gyümölcseként és jutalmaként elnyerjük az Isten fiainak való elnevezést. Ámen.

Szász Attila
Körtvélyfája

Aki felfelé tekintett

Alapige: Zsidók 11,8–10
Bibliablovasás: 1Mózes 12,1–9

Kedves Testvéreim! Egy nemrég olvasott újsághír készített arra, hogy e mai vasárnapon a most felolvasott szent ige alapján próbáljam közvetíteni számotokra Isten örökérvényű üzenetét. Az említett újságcikk egy magyarországi fiatalok körében végzett közvéleménykutatás eredményeiről számol be ezzel a címmel: „Egyik napról a másikra

éltünk...” A közvéleménykutatók a megkérdezett fiataloknak a következő kérdéseket tették fel: milyen a közérzetük, hogyan tudnak eligazodni az élet dolgaiban, mennyire tudják megtervezni jövőjüket? A fiatalok a feltett kérdésekre meglepő válaszokat adtak. Mintegy 80%-uk azt nyilatkozta, hogy egyik napról a másikra élnek, jövőjüket nincs értelme előre megtervezni, mert annyira gyorsan változnak körülöttük a dolgok. Hozzá-tették: *már nem is tudjuk, miben higgyünk.*

A közvéleménykutatás a fiatalok vallásosságára is vonatkozott. A válaszadók 40%-a vallotta azt, hogy nem vallásos, tehát nem imádkozik, nem vesz részt egyházi közösségi rendezvényeken, nincs kapcsolata Istennel. Meg kell jegyeznünk, olyan fiatalokról van szó, akik már új világunkban születtek, tanulnak, készülnek arra az életre, melynek csábító jelszavai ezt sugallják: egyszerű vagy fiatal, tehát megillet az élet minden öröme, valósítsd meg önmagadat, ne vedd magadra a családot, a gyermekek terhére, hanem éljed teljes intenzitással az életet és fogyassz minél többet abból a kínálatból, melynek minden darabja megillet téged és egyedüli letéteményese földi boldogságodnak.

A válaszokból azonban kiérződik a fiatal lelkeknek egy mély hiányérzete, melyet így fogalmaznak meg: *minden annyira gyorsan változik körülöttünk, hogy már nem is tudjuk, miben higgyünk.*

Mindannyian szeretjük a változatosságot, mely élhetőbbé, érdekesebbé teszi körülöttünk az életet. Éppen ezért szeretjük néha átrendezni környezetünket, kicserélnünk bútorainkat, új ruhákat vásárolunk, virágoskertünkbe új virágokat ültetünk. A körülöttünk tőlünk függetlenül is gyorsan változó világban azonban szükségünk van biztos, szilárd pontokra, lelki oszlopokra, melyekbe a bajban belekapaszkodhatunk. Ilyen lelki oszlopa lehet életünknek a család, mely felkészít és kibocsát bennünket az életbe és amelynek szeretetteljes levegője, békessége mindig visszavár, hogy lelki feltöltődést adjon a hazatérőnek. Ilyen szilárd pontja életünknek a szülőföld, melyből sarjadtunk és amely egy életre meghatározza gondolkodásunkat, magatartásunkat. Szükségünk van az egy néphez, nemzethez való tartozás érzésére, mely azt jelenti számunkra, hogy nem vagyunk egyedül, hanem tartozunk egy hozzánk hasonlóan érző, gondolkodó közösséghez, melyhez köt a közös múlt, kultúra, nyelv és remélhetőleg a közös jövő. De szükségünk van ebben a világban bennünket megértő barátokra, jó szomszédokra és rokonokra, akikkel megoszthatjuk életünket. A változó életben szükségünk van az állandóságra. Szomorúan tapasztaljuk azonban, hogy a szilárdnak remélt lelki oszlopaink milyen hamar meginognak és ezért nem tölthetik be általunk annyira óhajtott szerepüket. Egyedül maradhatunk a családban, kiszakadhatunk néptünk közösségéből, ellenségé válhat a rokon, gyűlöltté a hajdani jó barát. Amikor elfogynak körülöttünk a lelki kapaszkodók e földön, akkor kezdünk el keresni valami szilárdabbat, megbízhatóbbat. Ekkor kezdik el legtöbben keresni Istent. Ekkor mondják el a valamikor nagyon rég tanult, már-már elfelejtett imádságot. Mert úgy vagyunk megalkotva, hogy szükségünk van a nálunk erősebbre, bizonytalan életünkben a biztosra, a változóban a változhatatlanra.

Szükségünk van a hitre, amely legnagyobb bajainkban, elviselhetetlenek hitt veszteségeinkben lelki erőt ad.

Szükségünk van az Istenbe vetett hitre, mint ahogy szüksége van a vitorlának az árbocra, a villanyhuzalnak az oszlopra, a gyenge palántának a karóra. Mennyire fájdalmas ez a kijelentés: *minden annyira gyorsan változik körülöttünk, hogy már nem is tudjuk, miben higgyünk.* E szavak nyilván e földi élet gyors változásaira vonatkoznak, de érvényesek a lelkiekre is. Lelkileg is kell tudnunk tájékozódni. Fájdalmas, sőt veszélyes, amikor a hajóból hiányzik az iránytű, éppen ezért céltalanul hanykódik és bolyong a

tengeren, amikor a repülőgép fedélzeti műszerei elromolnak és a pilóta számára lehetlenné válik a tájékozódás.

Mert tudnunk kell miben, helyesebben *kiben* higgyünk.

Aki életünknek biztos értelme és célja, akinek szeretetében elfelejtjük legfájóbb kudarcainkat is. Akire minden helyzetben hagyatkozhatunk. Szükségünk van Istenre, aki életünknek egyetlen szilárd alapja e gyors változásaival bennünket oly hamar meghaladó világban.

Pál apostol hosszú élettapasztalatának legfontosabb felismerését osztja meg velünk az 1Kor 3,11-ben: *Mert más alapot senki sem vehet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus.* E meggyőződéssel cseng egybe a 2Tim 1,12: *...tudom, kiben hiszek, és meg vagyok győződve, hogy neki van hatalma arra, hogy a rám bízott kincset megőrizze arra a napra.*

Tudjuk, naponta tapasztaljuk az Ige igazságát, és mégis megpróbáljuk a másféle alapvetést. Építünk a pénz, az anyagiak alapjára, hogy aztán fájdalmasan tapasztaljuk, hogy sok a pénzünk, de kevés az örömünk, nagyok a házaink, de egyre kisebbek a családjaink. Építünk a siker bizonytalan fundamentumára, hogy aztán kénytelenek legyünk igazat adni a 19. század végén és a 20. sz. elején élt angol Nobel-díjas író-költő Kiplingnek, aki ezt írta: *Ha találkozol a sikerrel és a kudarccal, akkor előbb-utóbb rájössz, hogy a kettő majdnem ugyanaz.* Építünk a hatalom csábító fundamentumára, hogy közben folyton a bukás mély szakadéka fölött szédelegve egyensúlyozunk. Nem tűnik szilárd fundamentumnak sokszor az egekig magasztalt emberi tudás sem, hiszen oly hamar válik az elavulttá és a régi igazságokat oly hamar felcserélik az újak. És bízunk emberi kapcsolatainkban, melyek oly hamar megfeneklenek a pillanatnyi érdekek zátonyain? Bízunk evilági összeköttetéseinkben, ahol a Hold sok értelemben közelebb van hozzánk, mint a szomszéd, mellyel egy életen át haragban tudunk lenni? Igaza van Albert Schweitzer német orvosnak és lelkipásztornak, aki az emberi kapcsolatokat így jellemezte: *Sokat vagyunk együtt, mégis elpusztít minket a társas magány.*

Nem! Szilárdabb alapra van szükségünk! Az egyetlen fundamentum pedig nem lehet más, mint a Pál apostol által mély meggyőződéssel hirdetett krisztusi alap: *Mert más alapot senki sem vehet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus.*

Mert tudnunk kell kiben higgyünk, hogy ne hányódjunk törött árbocú, irányát vesztett, törékeny hajóként az élet viharverte óceánján.

A zsidókhöz írott levél egy egész fejezetben állítja elének követendő példaként a hit hőseit: Istennek a Káinénál értékesebb ajándékot felajánló Ábelt, az Istenhez elragadott Énokot, az özvívzről kijelentést nyert Noét, majd Gedeont, Sámsoni, Dávidot, Sámuel, a prófétákat... Közöttük is kiemelkedő helyet és jogosan hosszabb méltatást nyer a hitéért, engedelmségéért Isten kiválasztó kegyelmében részesülő, népek atyjává lett Ábrahám.

Ábrahámnak a hite nem elméleti hit, nem csupán élete bizonyos vonatkozásainak velejárója, hanem átítatja mindennapjait, azoknak elválaszthatatlan tartozéka. Ábrahám hitéről annak gyümölcsei tanúskodnak. Mint ahogy Jézus szavainak értelmében az igaz és hamis próféták legbiztosabb megkülönböztetése is gyümölcseik alapján történik: *Gyümölcseikről ismeritek meg őket. Tüskebokróról szednek-e szőlőt, vagy bogáncskóróról fűgét?* (Mt 7,16)

Ábrahám hite számunkra példamutató és gazdagon termett. Megteremte az *engedelmesség* gyümölcset. Mert engedelmesség csak ott van, ahol erős az Istenbe vetett hit. *Hit által engedelmeskedett Ábrahám, amikor elhívatott, hogy induljon el arra a helyre, amelyet örökségül fog kapni.* (8. v.)

Ábrahám engedelmeskedett, mert hitte, és oly sokszor megtapasztalta, hogy Istenre minden körülmények között rábízhatja magát. Isten az ő számára élő valóság volt, akivel beszélgetett, akivel megosztotta szívének legrejtettebb titkait, akitől bizalommal kért, és akinek hálát adott a kapott javakért. Számára a legtermészetesebb dolog volt elindulni, ha Isten küldi, adni, ha Isten kéri, megállni, ha Isten megállítja. Istennel való kapcsolata élő, mindig Istenre hagyatkozó kapcsolat volt. Az Úrnak Izsák születéséről szóló ígéretét élemedett kora ellenére is igaznak hitte. Ábrahám akkor is elindult, amikor egyetlen fiával, Izsákkal, a nevetés gyermekével, a Mórija hegye felé kellett mennie. Akkor is kész volt adni, amikor Isten a legdrágábbat, az egyetlenegyvet, öreg napjainak bearanyozóját, lelkének vidámságát, Izsákot kérte tőle. Hite kész volt a jobb legelőt adni Lótnak, kész volt könnyörögni a bűnös Sodomáért. Ha az Úr Egyiptomba küldte, nem vonakodott odamenni. Bárhol volt, otthon vagy idegenek között, mindenütt az Úr nevét hívta segítségül. Így tette otthonná számára az Úr jelenléte Egyiptomot, a filiszteusok földjét. És ami a legfontosabb: Ábrahám mindenütt megmaradt Isten engedelmes gyermekének.

Miért nem tudunk az Ábrahám engedelmességével viszonyulni Istenhez? Miért nem tudjuk Ábrahámmal hasonlóan Istenre bízni magunkat? Miért nem tudjuk elhinni, hogy ő mindennel javunkat akarja? Talán azért, mert hiányzik belőlünk az Istennel való élő kapcsolatból kinövő, mindenben reáhagyatkozó hit. Engedetlenség vagyunk Isten iránt és engedetlenség vagyunk egymással való kapcsolatainkban. A kor szellemének megfelelően nagykorúvá lettünk. Kinőttünk Isten tenyeréből. És talán éppen ezért kihulltunk az ő szeretetéből is, mint ahogy a madárfióka kiesik a fészek biztonságából. Istennel szembeni engedetlenségünk gyümölcse gyermekeinknek az iskolában tanítóikkal, tanáraikkal szembeni engedetlensége, mely sokszor a tettelegességig fajul, modern korunk egyik fájdalmas vívmányaként. De az engedetlenség útját járjuk gyermekként szüleinkkel szemben is. Mert elveszítettük, vagy talán meg sem találtuk a mindennapi élő kapcsolatot Istennel. Vagy más istent kerestünk magunknak, mely már eluralkodott életünkön és rabjává tett bennünket. Mert az a szív és az az otthon, melyben nincs helye Istennek, óhatatlanul a gonosz prédájává lesz. Ott felcserélődnek az értékek: a jót rossznak, az igazat hamisnak mondják. Ott az engedelmisséget, az alázatot, az Istenbe vetett hitet és bizalmat nem a felnőtt-, hanem a gyermekkor jellemzőjének tekintik.

Ábrahám Isten küldő szavára úgy indult el, hogy *nem tudta, hova megy*. Az igazi hitből fakadó engedelmisség ez. Otthagya az ismert és elindult az ismeretlen felé. Otthagya a biztosat és nekivágott a bizonytalannak. Lemondott saját értelméről, akaratáról, hogy elfogadja Isten akaratát. Úgy bízta rá magát Istenre, mint ahogy a tűz által pusztított emeleti ház ablakából a bajbajutott leugrik a tűzoltók által kifeszített ponyvára. Ábrahám mert Isten karjaiba ugrani. Elindult, mert világosan, félreérthetetlenül hallotta Isten hívását.

Mai világunk önmagában bízó embere ezt nagyfokú felelőtlenségnek, meggondolatlanságnak találja. Legapróbb részletekig megtervezett életünk nem ismeri ezt a feltétel nélküli Istenre hagyatkozást. Ma már legfeljebb csak saját magunkra merünk hagyatkozni. De talán elvesztettük Isten meghallásának képességét is. A gyermek Sámuel „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád” megnyilatkozása számunkra ma már a nagyon távoli, ködös bibliai múltba vész. Az Illést a tűz és földrengés után megszólító halk szelíd hangot lelkünkben elnyomja e világ dübörgése, zenének nevezett hallás- és gondolkodáskárosító filmsiketítő zöreje.

Ábrahám hitéből nemcsak feltétlen engedelmisség, hanem *élő reménység* is sarjadt. *Várta azt a várost, amelynek szilárd alapja van, amelynek tervezője és alkotója Isten.*

Erről a városról a Jel 21,19–22 ír. Az új égnek és új földnek nemcsak külsőségeiben, hanem belső lényegében is új városa ez. A drágakövekkel, zafirokkal, jáspissal, smaragddal ékesített Mennyei Jeruzsálem, melyben nem hull könny, nem lesz fájdalom és jajkiáltás, hanem az Úrral való boldog együttlét tölti be a megváltott lelkeket.

Ábrahám úgy élt e földön, úgy lakott sátorban, úgy próbálta kiismerni magát az evi-lági, emberek által megalkotott jogrendben, hogy közben arra a másik városra tekintett, melynek szilárd alapját maga Isten tervezte és alkotta. Ábrahám hitt, éppen ezért többet látott annál, mint ami őt e földi világban körülvette. Előre tekintett. Felfelé. És aki eny-nyire előre tekint az tudja, nincsen itt nekünk maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük. (Zsid 13,14) Ez az ember által tervezett és létrehozott földi világ, látszólagos szilárdsága ellenére is nagyon ingadozó alapokkal rendelkezik, éppen ezért bármennyi-re is csábító, nem építhetünk reá. Nekünk más alapot kell keresnünk. Igazabbat, bizto-sabbat, mellyel jövődőt építünk.

Nekünk e rohamosan változó világban is tudnunk kell, kiben hiszünk.

Mert a hajónak iránytűre, az árboznak vitorlára van szüksége!

Ehhez viszont az Ábrahám hite, hitből fakadó engedelmessége és élő reménysége szükséges. Ámen.

Samül fejedelem és édesanyja megkorbácsolása

*Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztusnak jóté-
ményét, hogy gazdag lévén, szegénnyé lett érettetek, hogy ti
az ő szegénysége által meggazdagodjatok. (2Kor 8,9)*

A 19. században a Kaukázusban egy néptörzs Samül fejedelem vezetésével felsza-
badult a török szolgáslól. A felszabadulás után a fejedelem hozzá akarta segíteni
népét a gazdasági jóléthez. Elsőként szigorú törvényt hozott népe játékszenvedélye el-
len. Akit rajtakaptak azon, hogy szerencse- vagy kockajátékot űz, azt nyilvánosan meg-
kellett korbácsolni. Egyszer azután megtörtént, hogy a fejedelem saját édesanyját érték-
teten tiltott játék közben. Vajon a fiú kiszolgáltatta édesanyját a nyilvános megkorbá-
csolás büntetésének? Lehetetlen! A fejedelem azonban személyre való tekintet nélkül
hozta a törvényt, a törvény a maga jogát követelte, az egész nép tekintete rajta függött.
Mit tegyen a fejedelem? Samül három napra bezárkózott. Nyugodtan el akart gondol-
kodni azon, hogy édesanyja fiaként hogyan lehet és maradhat igazságos fejedelem a
népével szemben. Ezután megtörtént a hihetetlen. Samül fejedelem kiadta a parancsot
édesanyja nyilvános megkorbácsolására. Amikor édesanyját nagy tömegtől körülvéve
nyilvánosan odakötözték a cölöphöz, a fejedelem felkiáltott: „Kezdjétek!” Mielőtt
azonban még a hóhérsegédek végigszánthattak volna az édesanyja hátán, a fejedelem az
édesanyja elé vetette magát, és saját hátán fogta fel az ütéseket. A legények visszahö-
költék. Samül fejedelem azonban fennhangon parancsolta, hogy üssenek tovább. Így
vette magára az egész büntetést, amit az édesanyja érdemelt meg. A törvénynek így
teljesen eleget tettek, édesanyja azonban sértetlenül távozott.

Igaz történet ez az anya iránti fiúi szeretetről. Ez az eset bibliai módon teszi szá-
munkra nyilvánvalóvá, hogy mit jelent az isteni kegyelem. Nem a büntetés elhagyását,
hanem a büntetés végrehajtását az ártatlan helyettesen. Mindannyian kiérdemeltük Isten
büntetését a bűneinkért. De Isten Fia, aki tökéletesen büntelen volt, magára vette a bün-
tetést a mi bűneinkért, ahogyan azt az Ézsaiás 53,5-ben olvassuk: „Ő bűnhődött, hogy
nekünk békességünk legyen!” A büntetés az egyetlen bűnnélkülit sújtotta, amikor Ő
meghalt értünk a golgotai kereszten. Ezért, és csak ezért vagyunk szabadok.

Prédikáció öregek vasárnapjára

Tordai Tünde
Budapest

Azért nem csüggedünk...

Alapige: 2Korinthus 4,16
Bibliailvasás: János 3,1–8

Kedves Testvéreim! Öregek és betegek vasárnapját tartjuk, de ha szétnézek a széksorok között, sok fiatal is látok, húszas, harmincas, negyvenes éveiben járókat. Fiatal testvéreim, ne gondoljátok azt, hogy számotokra ma nincs üzenet, s kényelmesen elhelyezkedhettek széketeken és kikapcsolódhattok.

Gondoljuk meg, hogy életünk Isten kezében van, nem tudhatjuk, hogy az isteni gondviselés hány évet, évtizedet tartogat számunkra, de ha Isten úgy akarja, mi is leszünk öregek, betegek, a külső emberünk is megromol. Heinenek van egy gyönyörű verse, így hangzik: „A hajad oly fekete, a ruhád oly fehér, az ifjúság ígérete az étellel felér / Ó, csal az ember élete! Ki tudja még mi ér? Ruhád is lesz még fekete, a hajad is lesz még fehér.”

Tehát idősebbekhez és fiatalokhoz egyaránt szól ma is az ige, s az első része így hangzik: „azért nem csüggedünk... ha a mi külső emberünk megromol is...” A külső ember a testi, földi, amelynek az a sorsa, hogy romlik, pusztul, mintha a rozsda emésztene, öregszik. Pál fokozottan tapasztalta a külső emberének romlását, hiszen az üldöztetések, szenvedések, éhezés, nélkülözés nagyban elősegítették a test romlását, erőtlenedését. Ez azonban Pált cseppet sem szomorítja el. Valószínűleg Pál apostol szem előtt tartotta a Biblia tanítását az öregségről, öregekről, amit sajnos mi gyakran elfelejtünk.

Tudnunk kell, hogy a Biblia nem úgy tanít az öregségről, öreg emberekről, mint ahogyan mi gondolkodunk ezekről. Az előítéleteink nem biblikusak. A magas életkort, szép öregséget a Biblia Isten ajándékának tekinti. A példabeszédek könyvében ezt olvassuk: „Igen szép ékes korona a vénség, az igazság útában találattik.” (16,31) Az öregség Isten ajándéka, de egyben Isten hosszútűrésének, kegyelmének a jele, megnyilvánulása is. Olykor az istentelenek is hosszú életet kapnak, mert hosszútűró és irgalmas az Úr. Tehát az öregség ajándék és Isten irgalmának, kegyelmének jele.

A Szentírás nagyon sokszor tanít, beszél az öregek megbecsüléséről, tiszteletéről is. Ahogyan hallottuk a Pédabeszédekből, az ősz haj ékesség, korona, ami előtt fel kell kelnünk, s ez nem csupán udvariasság kérdése, hanem része az igaz istentiszteletnek. A bölcs öregek áldásul vannak a család számára, a tanácsuk életmentő lehet, tanácsuk megszegése pusztulásra vezethet. De az is igaz, hogy bölcsés nem az évek tesznek, hanem az istenfélelem és az Isten Lelke. Az Újszövetség szintén lelkükre köti a fiataloknak, hogy tiszteljék az időseket és hallgassanak rájuk. Péter első levelében olvassuk:

„...ti ifjabbak engedelmeskedjétek a véneknek: mindnyájan pedig egymásnak engedelmeskedvén, az alázatosságot öltsetek fel, mert az Isten a kevélyeknek ellene áll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” (1Pt 5,5) Ez azt jelenti, hogy Isten megköveteli az alázatot tőlünk az idősekkel való viszonyban is.

Tehát látjuk azt, hogy mit tanít a Szentírás, de vajon ekképpen cselekszünk-e? Vizsgáljuk meg szívünket, hányszor vagyunk tiszteltlenek, hányszor engedjük, hogy elhatalmasodjon rajtunk az előítélet: ó, a nagymamám már nem ért semmihez, az öregek

semmit sem tudnak, mindig morognak valamiért, zsörtölődnek. Nagyon nehéz nekünk elhinni, hogy az öregek is voltak egykor fiatalok, s talán ők is így gondolkodtak egykor nagyanyáikról, mint most mi örölük, s azt még inkább nehezünkre esik elhinni, hogy egyszer mi is leszünk öregek, betegek, a mi külső emberünk is megromol. Vajon eszünkbe jut-e, amikor az előítéleteinknek utat engedünk, hogy mit éreznek ilyenkor ők ott legbelül? Az öregedő Arany János írta a következő sorokat, nem kis öniróniával és nem kevés fájdalommal: „De az öregember csak tövis az ágon, / Látja; hogy ő nem kell ezen a világon, / Ide-oda zsémbel, zörög mint a haraszt; / Érzy, hogy oly vendég, kit senkise' maraszt.”

Testvéreim, de keserű tapasztalatai lehetnek az öreg költőóriásnak, s mennyire ránk pirítanak fájdalmas sorai. Egy másik költőnk, Rab Zsuzsa, szintén nagyon szemléletesen fejezi ki azt, hogy hogyan éreznek az öregek. Azt írja: „Csak közöny vesz körül, és mindenkinek könyökén jönnek ki a szavaim és mozdulataim, én vagyok a fölösleges, ha már megtelt a villamos, én vagyok a sorban előtted álló, én vagyok, akitől szűrtek a hétfő reggelek.”

Milyen sokszor megtapasztalhatta ez az asszony, hogy kinézik, feleslegesnek tekintik. Gondoljuk meg, kedves ifjú testvéreim, hogy az Úr ítél majd azok fölött, akik így gázolnak bele idős embertársaik lelkébe-szívébe. A kutatók azt mondják, hogy Japánban a legmagasabb az átlagéletkor, de ez nem véletlen, azért van ez, mert Japánban a legdrágább kincs az öreg ember. Tisztelik, komolyan veszik őket, s így mindenki vágyik arra, hogy megérje az időskort. Lehet, hogy nekünk, keresztyéneknek megszégyenítésünkre van ez! Ezért vigyázzunk, figyeljünk a Szentírás tanítására!

Pál apostol azzal vigasztal, hogy ha a külső ember megromol is, a belső naponként megújul. Pál a szenvedésnek alávetett földi létet azzal a léttel állítja szembe, amelyet az ember a Krisztussal való kapcsolatban nyer, és amely már most naponként újjá lesz a feltámadás ereje által. A belső emberünk megújul, megerősödik naponként, ha Krisztus hit által a mi szívünkben lakozik. A belső ember az ember legbensejét, személyiségének középpontját, szívét jelenti. A szívünkben kell lakozzon Krisztus, a szívünknek kell nyitva lennie az Úr előtt, ez az, ami számít.

Drága, idős testvéreim! Ne csüggedjétek! Gondoljátok meg, hogy az a lényeg, hogy mi van a ti szívetekben, ki az Úr a szívetekben. Van egy magyar szólás, így hangzik: nem a kulcsin számít, hanem a belbecs. Pál itt ugyanezt mondja el a Biblia szavaival, a hitnek a nyelvén. A szép, tartalmas öregkor Isten ajándéka, de imádkozni is kell érte, ezt ne feledjétek. Így gyümölcsöznek még vénkorban is az igazak. Lehet a ti életek gyümölcstermő még a szobátok falai között is, mert a szívetekben levő belső békesség, szeretet kiáradhat a ti szeretteitekre, családotokra vagy gondozóitokra.

A 92. zsoltárban azt olvassuk, hogy az igazak virágzanak, mint a pálmafa, még vénkorban is gyümölcsöznek, feladatuk, hogy hirdessék: „igazságos az Úr, az én kősziklám, és nincsen semmi hamisság benne”. Ez a ti feladatotok is, kedves idős testvéreim. Hosszú életek alatt sokszor megtapasztalhattátok az Úr jelenlétét, igazságát. Hirdessétek ezt, tegyetek bizonyosságot erről!

Bizonyára ismeritek Jézus boldogmondásait. Az idők folyamán a boldogmondások margójára több boldogmondás is született, van egy boldogmondás az idősek számára is, melyet noha emberek írtak, hiszem, hogy Isten áll mögötte. Így hangzik: „*Boldogok az öregek, akik hálát adnak Istennek, mert arra választotta ki őket, hogy igazságának eszközei legyenek / Boldogok az öregek, akik megértették, hogy Isten mindent megbocsátott nekik / Boldogok az öregek, akik elfogadják a mindennapok nehézségeit, s így Urukkal együtt közreműködnek a világ megváltásában / Boldogok az öregek, akik a*

megaláztatásokat, sértéseket és szomorúságukat Krisztusnak ajánlják engesztelésül az egyház és az emberiség bűneiért / *Boldogok* az öregek, akik jóságosan és megértően elfogadják a világot olyannak, amilyen, hogy olyanná lehessen, amilyennek lennie kellene / *Boldogok* az öregek, akik mosolyognak akkor is, ha keserűség és fájdalom nyomasztja őket / *Boldogok* az öregek, akik vágyakoznak az örök életre, és így legyőzik a haláltól való félelmüket / *Boldogok* az öregek, akik felfedezik a mai világnak és a mai fiatalságnak az értékeit is / *Boldogok* az öregek, akik a jelent nemcsak a múlt mércéjével mérik. Az ilyen boldog öregek ugyanis felfedezik és személyiségükkel tanúsítják is, hogy az öregség nem azonos az eltompulással, a testi-lelki leépüléssel, hanem az öregség ugyanolyan fontos és ugyanolyan értékes életkor, mint a fiatalság.”

Adjon az Úr Isten nektek ilyen bölcsességet, hogy így számláljátok napjaitokat, és betöltsétek azt a hivatást, melyre az Úr rendelt benneteket egyen-egyenként. Ámen.

A hússzoros néger gyilkos

Isten azt akarja, hogy minden ember idvezüljön és az igazság ismeretére eljusson. (1Tim 2,4)

Egyszer Afrikában egy néger odament egy misszionáriushoz, és megkérdezte, hogy az Úr Jézus Krisztus meg tudna-e bocsátani egy gyilkosságot is, amit pogány tudatlanságában követett el. A misszionárius örömmel mondott igent erre, és megmutatta ennek a bűnösnek a Krisztusban megjelent isteni üdvösséghez vezető teljes utat. Elgondolkodva, de anélkül, hogy megtért volna, ment el a néger. Másnap megint ott volt a missziós házban, és megkérdezte, vajon az Úr Jézus két gyilkosságot is meg tudna-e bocsátani. Isten követe ismét elmondhatta neki a szeretet és megbocsátás üzenetét, és azt, hogy a Megváltó minden bűnünkért meghalt. A férfi az Üdvözítő elfogadása nélkül ment el. Harmadik nap ismét eljött lelkigondozásra, és megkérdezte, vajon az Úr Jézus három gyilkosságot is meg tudna-e neki bocsátani. Azt a választ kapta, hogy Jézus Krisztus, Isten Fia minden bűnért meghalt. Ismét nem tért meg, hanem nap mint nap újra eljött, és egyik gyilkosságot a másik után vallotta be a misszionáriusnak. Majdnem három hét után végre megszabadult vétkeiktől, és húsz gyilkosságot hozott napvilágra. Erre a rettenetes bűnvallásra elnehezült a misszionárius szíve. De az evangélium igazságának tudatában térdre borult a gyilkossal, aki beismerte bűneit a mindenható Isten előtt, és megtapasztalta a bocsánatot minden bűnére és vétkére. Befogadta Jézust a szívébe és az életébe, és a misszionárius tanúja volt annak, hogyan tisztít meg Jézus vére minden bűntől, és hogy Isten valóban azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön – még egy hússzoros gyilkos is!

Prédikációk reformáció ünnepére

Batizán Attila

Rákosd

Szüntelen megújulni!

Alapige: Efézus 4,20–24; 5,1–2

Bibliavetítés: Róma 8,1–17

1. Keresztyén testvéreim! Tegnap a gyermekekkel és a fiatalokkal a reformációról is beszélünk. Mikor megkérdeztem tőlük, hogy mi a reformáció, a kicsik nagyon aranyosak voltak, azt válaszolták, hogy az a reformátusok napja, a fiatalok viszont nem igazán tudták, hogy mit válaszoljanak. Ne mosolyogjunk, mert sajnos a felnőttek is hasonló helyzetben vannak. Sajnálom, hogy az istentisztelet liturgiája nem ad lehetőséget arra, hogy most nektek is feltegyem ugyanezt a kérdést, és ti válaszolhattok is rá.

Mit jelentett, mit jelent a reformáció? A külső dolgokról valószínű, többet tudnánk mesélni, de azokról sem túl sokat (Luther kiszégezte a 95 tételt, a latin helyett bevezették az anyanyelvű istentiszteletet stb.), azonban mi volt mindennek a lényege? Mit akartak elérni a reformátorok? Azt, hogy létrejöjjön egy új egyház, amelyben ezentúl ők lesznek a főnökök? Nem, testvéreim. A reformátorok *belső és külső megújulást* akartak („A Biblia üzenetét közel vinni az emberekhez és az egyház külső formáját kora színvonalára emelni.”).

Hadd tegyek fel egy újabb kérdést. A kérdés után pedig hadd álljon rendelkezésünkre néhány másodperc szünet, s gondolkozzunk el a válaszon. Mitől vagyunk mi reformátusok, mi tesz bennünket reformátussá, mi jellemzi a mi reformátusságunkat, mit jelent ez a reformátusság? (néhány másodperc szünet...) Nos, a megkérdezettek nagy része, lehet, hogy ti is, erre a kérdésre csupán formális válaszokat ad. Egy sor tagadást sorolunk fel, ezt tették tegnap a fiatalok is: nincs pápánk, nincsenek szentjeink, nem kell gyónni, nem kell képeket csókolgatni, nincs tömjénfüst stb. Ha azonban felteszem a kérdést, hogy miben hiszünk pozitív értelemben, mitől *vagyunk* reformátusok (hisz a kérdés nem az volt, hogy mitől *nem vagyunk* katolikusok), akkor csakhamar kiderül, hogy nem tudjuk, mit jelent a reformátusságunk, amit oly sokszor mellveregetve hangoztatunk. Lehet, hogy fel tudunk sorolni néhány külsőséget, mint pl. van presbitérium, egyszerű fekete palástban szolgál a lelkipásztor, a templom falai fehérek stb.

Nagyon szomorú, hogy reformátusságunk ilyen külsőségeket jelent csupán, s a személyes hit belső tartalma (amire a reformátorok törekedtek) egyre inkább homályba vész. Említettem, hogy a reformátorok *belső és külső megújulást* akartak. Nos, ezt jelenti reformátusnak lenni. Szüntelen megújulni (Ecclesia semper reformanda). Ettől volt reformáció a 16. század eseménye, hogy egyes emberek és egyes közösségek képesek voltak megújulni. És csak akkor leszünk mi is igazán reformátusok, ha mi is képesek vagyunk szüntelen megújulni. Erről akar beszélni nekünk ma Isten, a felolvasott íge által. Azért, hogy vessük jól a szívünkbe, a reformáció nem csupán a 16. század eseménye, hanem szüntelen ránk váró feladat. Reformátusok, reformátoriak akkor lehetünk, ha tovább építjük, tovább visszük a reformátorok művét!

2. A reformációt önmagunkon kell kezdeni.

Az első gondolat tehát, amit Isten a szívünkbe helyez, hogy a reformációnak belülről kell indulnia és nem kívülről. Erről beszél az igénk is (22–24). Elsősorban nem kívülről

kell azt várnom, hogy életem, egyházam megújuljon, hanem mindez az én életemben kell elkezdődjön.

Három fontos mozzanatot említ ezzel kapcsolatban az igénk: levetni, felölteni, megújulni. Érdekes az, hogy amit mi felszólításként értettünk az igéből (vessétek le, öltsetek fel), az az eredeti szöveg szerint nem felszólítás. Pál apostol csupán emlékeztet arra, hogy ez a hívő életnek elmaradhatatlan velejárója, mintegy természetes mozzanata, aminek be kellett következnie az efézusiak életében. És nem csupán egy elmúlt cselekvésről van szó, hanem inkább azon van a hangsúly, hogy mindez az én életemben megtörtént esemény, része az életemnek. Magától értetődik, hogy a hívő ember életében ennek így kell lennie.

A kettő között pedig ott van egy jelen idejű, folyamatos cselekvést jelző ige: megújulni. Azaz a régi elutasításán és az új felvételén túl, ez azt jelenti, hogy a mi életünknek, gondolkodásunknak, szavainknak, cselekedeteinknek naponként, folytonosan kell belülről megújulnia, Krisztushoz hasonlónak válnia.

Örvendek, hogy többen itt vagyunk ma a templomban, mint általában, és hadd használjuk ki ezt az alkalmat arra nézve, hogy tisztázzunk néhány fontos, a bevezetőben említett kérdést az életünkben.

Mindnyájan reformátusoknak valljuk magunkat. Gondolom, ebben egyetértünk. Azonban hadd tegyem fel most újból a kérdést, hogy mitől vagyunk mi reformátusok? És mindenki személyesen fogalmazza meg saját maga számára a kérdést: én személy szerint mitől vagyok református? Attól, hogy itt kereszteltek a rákosdi református templomban? Attól, hogy ide fizetem az egyházfenntartói járulékot, és ennek a gyülekezetnek a választói névjegyzékén szerepel a nevem? Vagy attól vagyok református, mert konfirmáltam és ide járok templomba? Vagy talán attól, hogy hiszem Isten létezését, és igaznak, szépnek tartom mindazt, amit a lelkész róla prédikál? Igen, ha ezek a feltételek teljesülnek, bárki nyugodtan reformátusnak nevezhet bennünket. De vajon ez elég? Nem testvéreim, nem elég! Szükség van arra, amit a bevezetőben említettünk, hogy „szüntelen megújulni”, és amit igénk így fogalmaz meg: újuljatok meg elmétekben és lelketekben.

Szükség van arra, hogy magától értetődő legyen a mi életünkben is, hogy az óembert levetettük és az újat felöltöttük. Vajon magától értetődő? Vajon gondolunk rá egyáltalán? Vajon értjük-e, hogy mit jelent ez? Fontosnak tartjuk, vagy megelégszünk az előbb felsorolt külsőségekkel.

Miről van szó, testvéreim? Arról, amit valaki így fogalmazott meg: hogy „a keresztén hit az ember és Jézus Krisztus között létrejött bizalmi kapcsolat”. Élő kapcsolatban lenni Jézus Krisztussal, erről van szó, ez a lényeg. És megint egy számomra kedves idézet, egy német lekipásztor mondta, hogy „a lényeg az, hogy a lényeg lényeg maradjon”. Sokszor úgy érzem, elveszett a lényeg. Nem az van életünk, egyházunk középontjában, ami igazán fontos.

Jó lenne felismerni, ha még nem ismertük fel, hogy életünk nincs rendben úgy, ahogy van. Szükség van arra, hogy Isten újjáteremtsen, új élettel ajándékozzon meg, amikor másként látom a világot, életem eseményeit, az embereket magam körül. Amikor szükségét érzem annak, hogy naponta Bibliát olvassak, Istennel kapcsolatban legyenek.

Valahol itt kezdődik az ige szerinti reformátusság. Ha mindez megvan, hisz erre törekedtek maguk a reformátorok is, akkor vagyok igazán református. És akkor már Isten gyermekeként, hívő emberként vagyok református. Hiszem, hogy ez a mi célunk. Ide kell nekünk eljutnunk. Ezt kérjük ma Istentől, ezt a mélyreható változást, hogy tudjuk

korábbi önmagunk, bűnös emberi valónkat elutasítani, és új önmagunkat, az újjáteremtett embert felöltöteni.

A csodálatos ebben az testvéreim, hogy mindez Isten műve. Ő az, Aki újjáteremt, Ő az, Aki mindezt elvégzi bennem. Nem rajtam múlik csupán, mert ha így volna, már rég nem lenne református egyház. Az én részem az, hogy bűnbánattal és alázattal mindezt elkérjem és elfogadjam Istentől.

A reformációnak van tehát egy külső és egy belső oldala. A külső az, amit első látásra észreveszünk, hogy valakit itt kereszteltek, ide tartozik, ide jár templomba. A reformáció belső oldala ezzel szemben nem öltik szembe azonnal. Ez a fontosabb azonban, mert ez határozza meg a külső oldalt.

Összefoglalva tehát, a reformáció első lépése ma: életünk belső megújítása, a bizalmi kapcsolat megteremtése, erősítése Istennel. Vagy ahogy Zinzendorf fogalmazott: „Személyesen kell ismernünk az üdvözítőt, különben semmit nem ér az egész teológia.”

3. A reformáció ugyanakkor kiterjed az egész közösségre.

Figyeljük meg, testvéreim, az igeszakasz felépítését, a 22–24. versek saját életünkre vonatkoznak, a 25–32. versek, illetve az 5. rész első két verse mindennek a közösségi vetülete.

Ha közösségünkben az egyének élete megváltozik, akkor óhatatlanul a közösségünk élete is meg fog változni. Másképp fogunk egymáshoz viszonyulni, másképp fogunk egymásra tekinteni, megváltozik a légkör, a hangulat a gyülekezetben.

Pál apostol több gyakorlati példát említ, és mind a hat a kapcsolatainkat érinti. Isten követése (l. v.) nem csupán a Vele való kapcsolatunkban látszik meg, hanem a mellettünk élőkkel való közösségvállalásunkban is. Mert hogyan szerethetjük Istent, akit nem látunk, ha nem szeretjük a társainkat, akiket látunk? Az igazmondás, a haragunkon való uralkodás, a becsületes munka, a szűkölködők megsegítése, a kedves és tiszta beszéd, a megbocsátás, és mindezeknek a betetőzése, a szeretet elsősorban az emberekkel, a közösségünk tagjaival szemben kell megnyilvánuljon.

Testvéreim, sokszor nem erről árulkodik az, ahogyan egymáshoz viszonyulunk. Gyermekek nem beszél az édesanyjával évek óta, apa nem szól egy szót sem a fiához, egymás mellett ülünk a templom padjában, mert ott a helyünk család szerint, de ugyan-csak nem szólunk egymáshoz. Régi sérelmeket vágunk egymás fejébe, nem vagyunk képesek a haragunkon uralkodni, és folytathatnám a sort. Mind arról beszélnek ezek a példák, hogy szükségünk van ma is reformációra, megújulásra, arra, hogy változzon a közösségünk élete.

Aztán minden egyes példában a tiltást egy-egy felszólítás ellensúlyozza. Nem elég levetni a régi rongyokat, fel kell venni az új ruhát. Nem elég felhagyni a bűnökkel, a haraggal, a hazudozással, a káromkodással, a szeretetlenséggel, hanem el is kell kezdeni megbocsátani, igazat mondani, Istent dicsérni, építő dolgokról beszélgetni, egymást szeretni és feltétel nélkül elfogadni.

Talán azt kérdezitek magatokban, hogy hol él ez az ember, mit akar tőlünk, mégis mit képzél, hogy ilyeneket vár el tőlünk, úgysem lehetséges mindez. Nem én várom el, noha bennem is rengeteg elvárás van veletek szemben, hanem Isten az, Aki ilyenén akar tenni bennünket, külön-külön és közösségeként egyaránt. Hogy lehetséges-e? Teljes egészében, itt a földön talán nem, de a kapu nyitva van, az út szabad előttünk. Jézus „önmagát adta értünk, áldozati ajándékul”, szeretett és szeret minket, és ez a szeretet az a talaj, amelyen mindez a mi életünkben és közösségünkben elkezdődhet és növekedhet. Folyamatosan újulhatunk, folyamatosan reformálódhatunk, folyamatosan igazabb reformátusok lehetünk! Ámen.

Visszaalakítás

Alapige: Lukács 19,10
Bibliolvasás: Lukács 19,1-10

Úgy vélem, mindnyájunk hasznára válik, ha felelevenítjük ismereteinket egyházunk ama szép hagyományával kapcsolatban, hogy október 31-én megünnepeljük a Reformáció emléknapját. Kezdjük mindjárt az elemi alapoknál.

Mit jelent magyarul a református elnevezés?

A református elnevezés magyarul visszaalakítottat jelent. Amikor a keresztyén egyház megromlott, Isten a reformátorok által visszaalakította hitünket arra, amit Krisztus tanított.

A fenti summás megfogalmazást az első éves kateoktatás rendjén tanítjuk gyermekeinknek. A könnyen érthetőség miatt a rendkívül leegyszerűsített definíciót szemléltetni is lehet. Egy szép tiszta fehér lapot hirtelen összegyűrünk. Elvesszük a formáját, azaz deformáljuk. Majd szépen kisimítgatjuk. Visszaadjuk az eredeti formáját, azaz visszaalakítjuk, reformáljuk. Bemutatónk látványos és világos. Azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni egy fontos tényt. Szemléltetésünk végén a gyerekek – akik minden részletre odafigyelnek – szinte minden esetben szóvá teszik a papírlapon – minden simítgatás ellenére – láthatóan visszamaradt gyűrődéseket.

Ezek a gyűrődések, sérülések napjainkban is érzékelhetőek Anyaszentegyházunk életén. Ezért kell a reformációról minden évben, de az esztendő más alkalmain is úgy beszélnünk, mint egy állandó folyamatról. Sokan abban a téves hitben vannak, hogy a 16. századi reformáció egy teljesen bevégzett, kész művet adott át az utókornak és megelégednek azzal a következtetéssel, hogy „Luther megcsinálta a lutheránus vallást, Kálvin megcsinálta a kálvinista vallást”, és hogy mindkettő igen jó, de a kettő közül egyik jobb, mint a másik. Engem gyermekkoromban, amikor kezdtem egyre önérzetesebb reformátussá lenni, az is végtelenül felbosszantott, ha – túlnyomó katolikus többségben élő – falumban valaki azt merte mondani, hogy a református vallás a katolikus vallásból lett.

Talán ösztönszerűen éreztem, hogy nem volt ez ilyen kézzelfoghatóan egyszerű.

Zákeusnak, a vámszedőnek megújítása sem volt könnyű feladat. Nyilván Zákeus szempontjából. A történet összefoglalható néhány mondatban, de ami ez élet mögött érezhetően meglapul, az sokkal több egy rövid elbeszélésnél.

Kezdjük mindjárt azzal, hogy leszámítva eredendő bűneit, ő is, mint bárki más, tiszta lappal indult. Gondolunk itt születésére, gyermek- és ifjúkorára, amikor még minden olyan világos és egyszerű. Még nem fertőzte meg a pénz, az érvényesülés gyakran gátlástalanságba kergető vágya. Még nem tudott érzéketlenül elmenni mások gondja mellett. Élt még benne a szájalom, a – mit tennék én az ő helyzetében – empatikus megnyilvánulás. Aztán Zákeus kezdett – egyre rondább – felnőtté válni. Kihaltak belőle a nemes érzések és egyre érzéketlenebbé vált. Kapzsi és zsugori lett. Így ahogy nőtt, egyre kisebb lett a lelke és lassan testileg is belegörbült. Ő maga is egyre kisebb lett. Mikor úgy érezte, meg van már mindene, akkor lett a legszegényebb. Belerokkant önmaga cipelésébe. Öncélú élete hatalmas terhet rakott rá. Amint a költő is fogalmaz: „Batyum a legsúlyosabb Nincsen, / Utam a nagy Nihil, a Semmi, / A sorsom: menni, menni, menni / S az álomom: az Isten...” (Ady)

Vonjunk egy merész párhuzamot és egy nagy ugrással haladjunk a biblikus kor rendjén és elérkezünk az apostolok korába. Az erről a korszakról írt könyv, Az apostolok cselekedetei leírja Krisztus Egyházának születését és kezdeti életszakaszát. A Szentlélek kitöltését követően tökéletesen megfogalmazott igehirdetésével Péter 3000 ember szívét nyerte meg egyszerre. Ekkor született meg azok közössége, akiket Antióchiában illettek első alkalommal a Krisztianosz, azaz Krisztus követője kifejezéssel. Ők voltak azok, akik naponként imádkoztak, úrvacsoráztak, akiknek mindenük köz volt. (Lásd: Az apostolok cselekedetei 2,42–47.)

Ez volt az egyház apostoli korszaka, vagy nevezzük bátran a keresztyénség gyermekkorának.

Leszámítva apró-cseprő hibáikat, amik nyilván a kezdeti korszak nehézségeiből adódtak, még úgy is fogalmazhatnánk, hogy ez volt az Anyaszentegyház fehér oldala. Az alap, a krisztusi forma.

Ennek az alapformának markáns jellemzője a Názáreti Jézus által kihirdetett szeretetörvény. Ez határozta meg az akkori vallásos élet lényegét. Sajnos nagyon rövid ideig tartott ez a korszak, ugyanis már a Jézus halála után következő generációk – egy-két zseniális apostoli keresztyén kivételével – félreértették Jézus vallásos elvét. Az egyház beletévedt a kultuszbeli szertartások tömkelegébe. Az ószövetségi papi ruhákra Krisztus-jelképeket erőltettek. A templomok egyre díszesebbeké, hivalkodókká váltak. A bennük zajló ceremóniák meg felfoghatatlanok, érthetetlenek voltak az egyszerű ember számára.

Az a meggyőződés, mely szerint a vallás nem más, mint valami titokzatos elmélet és a földön el nem érhető dolgok után való vágyakozás, annyira befészkelte magát a népek tudatába, hogy mind a mai napig nem lehet kiirtani.

Ennek igazolására elmondok egy ide illő történetet.

Egy pár éve annak, hogy egy házszentelőn vettem részt. A család vallásos, jó módú, vegyes felekezeti. Gyülekezetemben előzőleg temetés volt azon a napon, így egy kissé megkésve érkeztem az ünnepségre. Lemaradtam az előzőleg három lelkész által tartott szertartásról, bár szerettem volna látni egy ilyet. A 127. zsoltárt olvastam fel, és röviden magyaráztam. Ezt követően arra lettem figyelmes, hogy a ház asszonya – aki református –, odahajol a mellettem helyet foglaló papokhoz, és arról érdeklődik, mi volt a jelentősége annak, amit az egyik szobában műveltek a ceremónia alatt. (Ezért is sajnálom, hogy nem lehettem ott.) A felelet legnagyobb döbbenetemre a következő volt: „Nem kell a híveknek mindent tudni, ami csak mireánk, papokra van bízva.” A háziasszony nem firtatta tovább a kollégák titkait.

Ez a felette nagy titok már az ember titka vagy titkolózása, és egyre messzebb kerül a Hegyi Beszédben megfogalmazottaktól: alázatosnak, komolynak, szelídnek, irgalmasnak, tiszta szívűnek, békességszerzőnek lenni, az igazságot éhezni és szomjúhozni, az igazságért háborúságot elszenvedni s boldognak lenni, mikor szidalmaznak, háborgatnak bennünket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenünk Ő érette: Jézusért.

Lám, a terített asztaltól így lehet felkelni éhesen. Az ékes ceremónia nem tud lelki megelégedést kínálni. Hiányérzetet hagy maga után.

Zákeus is egyszer csak a vámszedő asztalnál találta magát. Leragadt a földi kincsek áltató gazdagságánál. Élete látszólag végképp elromlott.

Ha maradt még benne valami ősatyái szellemiségéből, az is eldeformálódott. Már nem Istent félt, hanem félt Istentől. Jézus Krisztus is csak egy misztérium volt számára és a pusztá kíváncsiság készteti arra, hogy fára másszon érte. Különös küzdelem zajlik benne. Az egyik énje belemarkol a pénzes tarisznyába és markolássza a földi kincseket.

A másik énje megalázkodik és két gyermek gesztusra ragadtatja, mert látni akarja Jézust. A fővámszedő futásnak ered és fára mászik. Az ő pozíciójában már az egyik cselekedete is grotesknek tűnt.

Az egyházban mindig jelen volt a történelem folyamán ez a különös kettős végletesség.

1. Az apostoli kor tiszta törekvéseitől elrugaszkodott egyház egyre mélyebbre süllyedt abba a világba, amelytől Jézus mindig is óvta tanítványait. Ahhoz, hogy földi tekintélyét, hatalmát fenntartsa, semmitől sem riadt vissza. Keresztes hadjáratok, vallásháborúk, pápai intrikák – gyilkosságokig lealjasodva – egymás kiátkozása... jó hosszú listát sorolhatnánk még. Persze, minden korszaknak megvolt a maga visszataszító Tetzeli János.

2. Volt egy kisebb csoport, akikben felébredt Krisztus tiszta látásának óhaja. Ezek elfordultak a világtól. A fővámszedőhöz hasonlóan felébredt bennük a lelki hiányérzet, a „minden megvan, még sincs semmi” kínzó érzése. Dacára annak, hogy mindent felvállaltak üdvösségük érdekében, tehetetlenek, és a bűnökkel szemben kiszolgáltatottnak érezték magukat.

Valamerre mozdulni kell. Igen ám, de merre és hogyan?

Hűvös kolostorok puritán celláiba menekültek. A zárdák és kolostorok kápolnáiban naponta többször gyónva, imádkozva keményen megdolgoztak saját üdvösségük elnyerése érdekében.

Voltak, akik a teljes földi szegénységben látták az egyedül üdvözítő utat. Nagyon sok szerzetesi rend született. Például az Assisi Szent Ferencről elnevezett ferences rend iskolájában tanult ifjúkorában Luther Márton is zenét és költészetet. Majd a legendás borzalmas vihar és a közelében történt villámcsapás után, az erfurti Ágoston-rendi Fekete kolostor szerzetese lesz. Tanulmányai mellett azt teszi – csak sokkal lelkiismeretesebben –, amit rendtársai: naponta imádkozik, gyónik, áldozik. Ennek ellenére egyre inkább kínozza az érzés, hogy nem tesz eleget Isten elvárásainak. 1510-ben Rómában még hason csúszva járult a pápa elé, hogy rokonainak bűnbocsánatot nyerjen. Ekkor még nem vonta kétségbe a hagyományos egyházi gyakorlatot, de már mélységesen felháborítja a pápaságnál tapasztalt képmutatás. Mozdulni kellett. A Római levél tanulmányozása után Luther arra is rádöbbsent, hogy merre és hogyan kell továbblépni.

Az első reformátor és munkatársai a békeesség érdekében szerényebb eredményekkel: a túrhetetlen fonáságok és visszaélések megszüntetésével is megelégedtek volna. Ám a körülmények másként alakultak. Luther és hívei szakítottak a pápasággal és szűk körben megvalósították az apostoli szervezetet. Az első lépés, hogy a tiszta lap újra kisimuljon.

Zákeus is megelégedett volna azzal, hogy látja Jézust. Nem kívánt és nem is remélt akkor többet. A Jézus által alakított körülmények azonban többre tartották a bűneiben nyomorgó embert. Innen már nem volt visszaút. A kapzsi, magának való, öncélú életet élő ember életébe belépett a Megváltó. Ettől a perctől kezdve kezd visszaadni mindazt, amit másoktól jogtalanul elvett. Egyszer csak azon kapja magát, hogy a vámszedőasztaltól eljutott a „ma lett üdvössége ennek a háznak...” örökkévaló krisztusi értékhez.

Reformátoraink óriási küzdelmek és áldozatok árán adták vissza Krisztus népének azt, amit jogtalanul elvettek tőle: az Igét. Vissza Krisztushoz! Visszavezetni a kereszténységet az apostoli kor tiszta, egyszerű egyházához. „Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lk 19,10) Ez a mindenkori egyház tiszta lapja.

Es mi van a gyűrődésekkel?

Kedves testvéreim! Reformátoraink megkezdték a munkát, nekünk folytatni kell. Jézus tanításait helyesen kell továbbadnunk. A reformáció nemcsak egy időszaki fellángolás, hanem világra szóló szellemi fordulat. „Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket...” örök missziói mandátumunk. Ez nem működik csak úgy, ha megvan a kellő alázat és a jézusi szeretetet nemcsak magyarázzuk, hanem éljük és gyakoroljuk.

Sok ránc, gyűródés vár még kisimításra. Krisztusnak volt türelme a Zákeusokhoz, a Lévikhez, a Saulusokhoz. Ezért Ő tanítson minket is küzdeni, szenvedni, áldozatot hozni, mert szent a cél: visszatalálni Jézus Krisztushoz! Ámen.

Nagy Gábor

Kolozsvár-Külső

Titeket is megelevenített

Alapige: Efézus 2,1–8,
Bibliailvasás: Titusz 2,11–15

Profétai imádság:

Mindenható Istenünk! Annyi mindent tettél értünk, holott mi nem érdemeltük meg a Te ajándékaidat. Lehajoltál hozzánk Jézus Krisztusban, hogy az erőtlenekeket erősítsed, hogy a betegeket gyógyítsad, hogy a magányosokat átöleljed. Megmutattad a Te nagy szeretetedet azzal, hogy a sötétségben világosságot gyújtottál, s ez a világosság mindmáig fénylik közöttünk.

Ma a Te Igédre figyelve áldunk Téged jótéteményeidért, áldunk Téged azért, hogy anyanyelven olvashatjuk a Bibliát, áldunk Téged azért, hogy érthetjük üzeneteidet – hisz ez volt a célod, és ma is ez –, hogy megszólíts, hogy szívünkhöz szólva vezérelj minket. Áldunk Téged, hogy Neked mindig gondod van arra, hogy a deformált életünket reformáld, hogy az Ige ne csak információt, hanem reformációt jelentsen életünkben.

Bocsásd meg nekünk, ha nem tudjuk eléggé értékelni életünkben a Te ajándékaidat, ha megfélemedezünk a háláról, ha megfélemedezünk arról, hogy csakis hozzád fordulhatunk szabadításért, reménységért, vigasztalásért. Bocsásd meg azt, hogy sokszor eltévelyedünk, sokszor a sötétség cselekedeteit választjuk.

Kérünk, a mai istentiszteleten jöjj és állj meg közöttünk. Hadd érezzük a Lélek tüzét a lelkünkben, a Te kegyelmedet életünkben, a Te szeretetedet közösségünkben. Hisszük Urunk, Szentlelked erőt adhat ahhoz, hogy legalább most gondjainkat, örömeinket, szomorúságunkat háttérbe helyezzük és engedjük, hogy magával ragadjon a Te Igéd ereje. Add, hogy megéljük a mai istentiszteleten mi is, de mások is szerte a világban, milyen jó együtt lenni a Te színed előtt. Ámen.

Kedves Testvéreim!

Bizonyára sokan meglepődtek, hogy nem a megszokott palást van a vállamon, hanem az ún. Luther-kabát. Nem holmi szeszélyből öltöttem magamra ezt az öltözetet, hanem azért, hogy ezzel is érzékeltessem, a reformáció újat, változást, valami mást hozott az egyház életébe. No persze nem ennyiben áll az újdonság, a változás! Vajon tényleg nem ennyiben áll?

Nem annyiban áll a reformáció ma, hogy a lelkipásztor felveszi a legszebb öltönyét, vagy nem annyiban áll, hogy egy pillanatra az év során eszükbe jut egyes embereknek egy régi esemény? Nem annyiban áll a reformáció, hogy külsőleg másként próbálunk mutatni, de belül ugyanazok vagyunk és maradunk?

Nézzétek csak meg, a Luther-kabát alatt ugyanaz az öltöny és nyakkendő van, amit máskor is viselni szoktam. Ennyi hát a reformáció, hogy aztán megállapíthassuk, hogy még bennebb ugyanaz az ember van és marad?

Persze a ruhára felfigyeltetek, de azt észrevettétek-e, hogy a *reformáció igéje hangzott el*, a Luther életét megváltoztató Ige, a történelmet formáló Ige, a mi életünket is átalakítani akaró Ige? Valaki azt mondta, hitünk, vallásunk lényege ebben az Igében van összefoglalva. Ezt a lényeges dolgot vegyétek észre, ne csak a ruhát!

Ahhoz, hogy megértsük és követni tudjuk Pál apostol gondolatmenetét, elmesélek egy történetet: elsőéves voltam a földrajz szakon és elvittek terepgyakorlatra a Vigyázóra. Három csoportba osztottak és úgy alakult, hogy az egyik csoportba csak lányok kerültek. Az évfolyamvezető engem és egyik barátomat bízott meg, hogy ezt a lányokból álló csoportot kísérjük fel a havasrekettyei vízeséshez. Visszafele jövet egy tábla jelezte, hogy van egy másik, rövidebb út is a menedékházhoz. Elindultunk azon, de kb. egy óra múlva az útból ösvény lett, sőt többfelé elágazott és a turistajelzések is eltűntek. Eltévedtünk. Egy ideig viccelődtünk, de közeledett az este, és emlékszem, hogy komorodott el a társaság, a végén már sírni is kezdtek. Végül is vissza kellett térjünk a másik útra, de a lányok annyira el voltak fáradva, hogy egyenként vonszolták ki őket a hegyoldalra. Igazán akkor nyugodott meg a társaság, amikor találkoztunk a sötétben keresésünkre indulókkal. Csodálatos módon új erőre kapott mindenki. Megjött a jókedv.

Nos, kedves testvéreim! Pál apostol egy ilyen helyzetből indul ki: holtak voltak bűneitek miatt. *Mi a bűn? Eltévelyedés!* Mi a bűn? *A cél elvesztése.* Ez történt velünk is a kiránduláson, eltévedtünk, elvesztettük a célt, az erőt, a reménységet. De ez történt a reformáció előtti egyházzal is: célt tévesztett. Éppúgy, mint mi. Azt hitték, jó irányba haladnak, csak épp a 16. századra kiderült, eltévedtek a sűrűben.

A kérdés az, hogy ma ezt el lehet-e mondani? – Azt hiszem igen, de mindenki gondoljon saját életére, az egyház életére: el lehet-e mondani azt, hogy eltévedtünk, célt tévesztettünk?

Pál apostol *élőhalott állapotáról beszél.* Az emberek a bűn miatt élőhalottá váltak. Mert az eltévelyedés ugyanúgy, mint a kiránduláson, kiszívja az ember életerejét, a bűn erőtelenné, reményvesztetté tesz bennünket, a céltalanság elbizonytalanít, kételkedésre indít. Ma van-e ilyen élőhalott állapot? Bizonyára nagyon sok példát fel tudnánk hozni.

De miről ír az apostol a helyzet feltárása után? A negyedik vers így kezdődik: De az Isten! Ez a mi reménységünk! Lehet, hogy célt tévesztünk, eltévedünk, élő halottakká válunk, DE AZ ISTEN...! *De az Isten közbelép, de az Isten élénk jön.* Ahogy az említett kiránduláson élénk jöttek a társaink a menedékházból, úgy jön élénk Isten is, hogy visszaadja erőnket, reménységünket, életkedvünket, úgy küldte élénk az Ő egyszülött Fiát a „mennyei menedékházból”. S ahogy azok erőt kaptak, akiket a hátamon cipeltem a tetőre, úgy kapnak újból erőre Isten közelében a bűnösök is.

Lehet kicsit furcsán fog hangzani, amit most mondok, de bennem a szomorúság mellett reménység is van akkor, amikor látom a káoszt az egyházban, látom az erőtelen presbitériumokat, látom a bűnök elharapózását a közéletben, látom azt, hogy a reformáció ünneplése helyett a halottkultusz tisztelői ellepik a temetőket, képesek hazajönni külföldről – hallott valaki olyant, aki azt mondta, azért jön haza, mert reformáció ünnepe van? – én még nem hallottam ilyet! De ott él bennem a reménység, hogy ha erkölcsileg, lelkileg lesüllyedünk is, *előbb utóbb jön a De.* Nem én mondom a De-t, hanem Isten. Úgy, ahogy egykor a reformáció idején jött a DE Istentől, úgy fog jönni a mi életünkben, egyéni és közösségi életünkben egyaránt.

Pál apostol is azért beszél először a bűnről és a bűnös ember élőhalott állapotáról, hogy érzékeltesse a kontrasztot, hogy minél jobban ragyoghasson a kegyelem az éle-

tünkben. A világosság a sötétségben fénylik – mondja János – a kegyelem is a bűn sötétségébe akar bevilágítani. Pál apostol szépen felfűzte hitünk kulcsszavait:

- Isten gazdag irgalmasságban;
- Nagy szerelemmel szeretett minket;
- Megelevenített, feltámasztott együtt Krisztussal;
- Krisztussal együtt a mennybe ültetett;
- Kegyelem által tartattatok meg.

Honnan indul a fűzér? Onnan hogy Isten irgalmas volt hozzánk, bűnösökhöz, hogy a halálból Isten „életre-szeretget” – ahogy a római levélben mondja Pál: Isten hozzánk való szeretetét abban mutatta meg, hogy amikor még bűnösök voltunk, értünk meghalt. S hova jut el Pál apostol fűzére: hát a kegyelem élő ajándékáig. *Ezt akarja velünk is megtenni Isten – el akar vezetni a bűnből a kegyelembe, a tévelygésből a célba, a halálból az életre. Mert ez a reformáció: eljutni a bűnből a kegyelembe.*

Érdekes, hogy főként a múlt eseményeit tárja eléink az apostol: Isten megmutatta irgalmasságát, szeretett, feltámasztott, megelevenített, a mennybe ültetett, megtartott. Ez mind múlt idő. Hogy-hogy – kérdezhetnénk, hisz mi még a Földön élünk, most nem szeret Isten, csak a múltban szeretett, hogy-hogy már föltámasztott? A múlt időt itt úgy kell érteni, hogy Isten már elvégezte Krisztusban a mi jövődöbeli föltámasztásunkat, már megmutatta Krisztusban szeretetét.

De nemcsak ezek a felsorolt kulcsfogalmak fontosak ebben az igében. Én most két apró kis szóra hívom fel a figyelmeteket:

1. *Minket*: végigvonul a felolvasott verseken: minket szeretett, minket megelevenített, minket megtartott. Ez a kis szó jelzi, hogy ENGEM és MÁSOKAT is! Fontos ezt így érteni: Isten nemcsak velem cselekedte mindezt meg, de VELEM IS!

2. *Együtt*: együtt Krisztussal (elevenített meg, támasztott fel, tartott meg). Ez a kifejezés nagyon fontos a keresztyén ember számára, mert azt jelenti, hogy *Isten csakis így akar ránk tekinteni*. Amikor rám néz, akkor nemcsak engem lát, hanem az értem meghalt Krisztust is. Amikor rám néz, akkor nemcsak a bűnöket látja, hanem azt is, aki levette azokat a vállamról. Amikor ránk néz, nemcsak a beteget, a gyászolót, a szenvedőt látja, hanem az áldott orvost is. Amikor ránk néz, nemcsak minket, embereket lát, hanem a velünk közösségben levő Krisztust is.

Mi nem így látjuk magunkat, és nem így látjuk felebarátainkat sem, pedig így kellene lássuk magunkat is, és őket is. A tükörbe nézünk és észrevesszük ráncainkat, ősz hajszálainkat, de nem látjuk Krisztust, a másik emberre nézünk, észrevesszük hibáit, fogyatékoságait, öltözetének hiányosságait, de nem látjuk vele együtt Krisztust. Pedig ez lenne az igazi reformáció, ez a szemléletváltás: lássam magamat is és felebarátomat is együtt Krisztussal. Isten így lát, így akar látni minket, milyen jó, milyen örömhír ez számunkra! Mondhatjuk azt, ebben a közösségben akar Isten ránk tekinteni. Krisztussal és Krisztusban akar látni minket, bűnös embereket. De ha így lát Krisztussal együtt, akkor a bűnös jelzőt elhagyhatjuk, vagy kicserélhetjük arra, hogy kegyelembe fogadott.

A felolvasott igének legfontosabb mondata, mintegy összegzése az előbbi verseknek, a 8. vers: *mert kegyelemből tartattatok meg hit által, ez nem tőletek van, Isten ajándéka ez.*

Mi a kegyelem? Sokféle meghatározást mondhatnánk:

- meg nem érdemelt jóindulat;
- az az állapot, amelyben megtapasztalom Isten bűnöket megbocsátó szeretetét;
- Isten békejobbot nyújt az embernek.

Igénk szerint a kegyelem a megtartás eszköze. Képzeltetek el egy süllyedő hajót. Pál apostol is ült ilyenén, de Isten egy szál deszkán mentette meg az életét – ez a kegyelem! Mentőöv, amellyel átment Isten minket a túlsó partra!

Nem töletek van – mondja Pál, nem kell erőlködni, kínlódni, önerőből senki sem képes üdvösségre jutni.

Isten ajándéka: el kell fogadni. Latinul GRATIA innen ered az a román szó is, hogy gratis: Isten ingyen ajándéka. De nem akármilyen ajándék, hanem áldozati ajándék! Isten ad áldozati ajándékot nekünk. Jézus Krisztus Isten áldozati ajándéka a bűnös emberek számára. – Ez a kegyelem. Nem tőlünk van, Isten ajándéka, a megtartás eszköze. Nincs más mód, nincs más ajándék, nincs más lehetőség: csak a kegyelem. Ezt vallották a reformátorok is: SOLA GRATIA – csak Isten kegyelme üdvözíthet minket.

Kedves testvéreim! Szembeötlő, ha a ruha más, ha új! – *Isten ajándéka évszázadok óta nem más, mint a kegyelem, de Új* – újból és újból megjelenik minden embernek, tanít minket, emlékeztet a Krisztusban megjelent szeretetre, a megváltásra, átalakít, kiemel a bűnből, hogy az üdvösségre vezéreljen, reformál emberi életeteket, közösségeket.

Ezt vegyétek észre az életetekben, ne a ruhát, ne a formaságokat, hanem a közöttünk megjelent kegyelmet. Mi ezt hirdetjük – ne vessetek meg ezért. Ámen.

Nagy imádság:

Mindenható, kegyelmes Urunk! Keresgéljük az utunkat, keressük a lelkünk nyugalját, keressük a helyünket a világban, keressük azt a feladatot, amivel Te akarsz megbízni. De ezen az úton annyiszor elakadunk, eltévedünk és szem elől tévesztjük a célt. Bocsáss meg nekünk ezért. Bocsáss meg, hogy nem Téged, az Élőt keresték sokan a tegnapi, hanem csak a halottaikra emlékeztek. Bocsásd meg, ha világi harcainkban elvész a tehetségünk, a tenni akarásunk. Nehéz szívvel nézzük református egyházunk romlását, azt, ahogy elveszünk a hivatali dolgokban, ahelyett, hogy Terád figyeljünk. Szomorúan nézzük gyülekezeteink elerőtlenedését, megfogyatkozását, az embereknek a Te Igédőtől való eltávolodását. Nincs erőnk változtatni, ha te nem jössz. Nincs erőnk a megújuláshoz, ha nem szólsz közbe. Jöjj Istenünk, mondd újból azt, hogy DE. Emelj fel, állíts talpra, adj erőt a folytatáshoz! Együtt akarjuk ezt megélni Veled! Taníts meg úgy látni önmagunkat, felebarátunkat, egyházunkat, utunkat, hogy közben Téged is lássunk. Hadd tudjunk mi is úgy beszélni önmagunkról, mint ahogy Te beszélsz rólunk: mint megváltottaidról, mint Krisztussal eggyé vált, vele már feltámadt és üdvözített emberekről, mint a Te megjelent kegyelmednek a földi bizonyítékairól. Add, hogy ne tegyük a Te kegyelmedet hiábavalóvá életünkben. Adj ébredést, mert a sötétségben nemcsak eltévedtünk, hanem el is aludtunk.

Köszönjük Neked, hogy már megmutattad az elmúlt évszázadokban, lehet változás, lehet ébredés.

Köszönjük Neked, hogy meg akarsz ajándékozni, noha nem érdemeljük meg, hogy gondot viselsz ránk, még ha mi nem is gondolunk Rád, hogy ott van a mentőöv, a deszka, a kereszt, amibe bizalommal kapaszkodhatunk, mert átsegít a túlsó partra. Ragyogtasd fel Istenünk a Te kegyelmedet életünk sötétségébe, hogy lássunk, hogy legyen reménységünk, erőnk, vigasztalásunk, megújult életünk, reformációnk.

Légy Szentlelkeddel a lelkipásztorok irányítója, újítsd meg igehirdetésünket, légy az Ige hallgatóival, hogy nyitott szívvel hallgassák a Te Igédet, és cselekedjék azt. Mert ez hiányzik ma, a cselekedet. Szépen beszélünk, jól hallgatunk, de nincs erőnk a cselekvésre. Tégy alkalmassá erre minket, áldd meg Anyaszentegyházunkat, gyülekezeteinket, népünket. Szent Fiadért kérünk, hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

A Genezáret partján

Gyökössy Endre

Ki a tanítvány?*

János ismét Jézus egyik döntő tanítását idézi fel:

Így szólt akkor Jézus azokhoz a zsidókhöz, akik hittek benne: „Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket. Ők ezt kérdezték tőle: „Ábrahám utódai vagyunk, és sóha nem voltunk szolgái senkinek: hogyan mondhatod hát, hogy szabadokká leszte?” Jézus így válaszolt nekik: „Bizony, bizony, mondom néktek, hogy aki bűnt cselekszik, a bűn szolgája. A szolga pedig nem marad a házban örökre: a fiú marad ott örökre. Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok leszte.” (Jn 8,31–36)

Kettős tanítást kapunk itt, amelyet így lehetne összefoglalni: ki a tanítvány, és mi a tanítványság következménye? Látszólag szinte együgyű kérdés, mégis, ha meg kellene határoznunk, hogy az Ige szerint ki a tanítvány, gondolkodóba esnénk. Nehogy azt gondoljuk, hogy csak az a bizonyos tizenkettő volt tanítvány! Hiszen már a Bibliában is szó van hetvenkettőről. És azóta egyre bővül a kör.

Ki hát a tanítvány? Az, aki templomba jár? Az, aki komoly anyagi áldozatokat hoz egy templomért? Az, aki tagja valamelyik közösségnek? Elég ez? – Ezek mind hozzátartoznak a tanítványsághoz, de figyeljük meg, mit mond Jézus a hozzá forduló zsidóknak! Azok, akikhez itt szól, nem rosszindulatú emberek, inkább érdeklődők, odahallgatók, olyanfélék, mint mi vagyunk. Ők azok, akik hittek Benne. Szeretik hallgatni Őt. Tehát nem támadó jelleggel, nem alattomos szándékkal kérdezik Jézust, hanem őszintén. Jézus első válasza ez: *Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok.* – Nagyon hangsúlyosan mondja: Valóban, kétségtelenül tanítványaim vagytok, ha megtartjátok tanításomat.

Száztizenkétszer szerepel az Újszövetségben a „megmaradni” kifejezés. Csak János evangéliumában hatvanhatszor fordul elő. Valami lényegeset rejt magában ez a szó. Régebbi fordítások ennél a helynél is ezt a kifejezést használják: *Ha ti megmaradtok az én beszédben, bizonytal az én tanítványaim vagytok.* – Mi lehet ez a „benne maradni”, „megmaradni”? Az eredeti görög szó több jelentést hordoz: *időzni, együtt lakni valakivel, kitartani, helytállni.* Mindezeket beleérthetjük Jézus mondatába.

Időzzetek az én Igémben! Tehát ne csak belelapozzunk, ne csak „kiszúrjunk” belőle egy-egy sort! Sokszor sietve felütjük valahol az Igét, bepillantunk, és már csukjuk is be gyorsan. – Így talán a szakácskönyvet illik kinyitni, de nem Isten Igéjét! Előfordulhat, hogy ezt tesszük, mert tényleg rohanunk, de ne tegyük mindig! Időzzünk az Ő Igéjében!

Azután akkor ismerhetjük meg igazán az Igét, ha *együtt lakunk* vele. Akkor tapasztaljuk meg, milyen jó lakótárs: semmi bajunk nem lesz vele, nem idegesít, nem akarja kisajátítani a szobánkat – a szívünket viszont igen, de annak csak hasznát látjuk. Csodálatos lakótárs Isten Igéje, mert általa az Úr Lelkével lakhatunk együtt.

Jézus arra is felszólít, hogy *tartsunk ki Igéje mellett.* Amikor súlyos betegeknek azt tanácsolja az orvos, hogy erőltessék az evést, még ha nincs is étvágyuk, mert csak így kaphatnak erőre, a betegek általában igyekeznek legyűrni az ételt. Kitartanak az orvosi

* Gyökössy Endre *Bizony, bizony mondom néktek...* (részlet)

utasítás mellett akkor is, ha nem esik jól nekik, mert ez válik javukra. Jézus ilyesféle tanácsot ad itt nekünk. Tartsunk ki Igéje mellett akkor is, ha olykor nehezünkre esik, ha nehéz megrágni, megemészteni!

Végül *helyt is kell állnunk* az Igében, az Igével, az Ige mellett, mindabban, amit annak hallgatása és meghallása megkíván tőlünk.

Hogyan is állunk mi Isten Igéjével? – Ezen áll vagy bukik a tanítványságunk! Olvassuk? Táplálkozunk vele rendszeresen, mint ahogy enni és inni szoktunk, vagy meg tudunk lenni nélküle? Akkor is lehetünk ugyan aranyos, drága reformátusok, evangélikusok, katolikusok vagy bármilyen keresztyének, nagy adakozók – de *tanítványok* nem! Jézus világosan mondja: *Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok*. Ehhez azonban olvasni, ismerni kell az Igét! Olyan viszonyban kellene lennünk vele, amely a házastársi kapcsolathoz fogható. Amikor kezdjük megismerni az Igét, az Ige és miközttünk egység, szeretet, életközösség formálódik. Egyszer csak észrevesszük, hogy jó vele lenni, sőt egyre jobb és jobb. Olyan ez, mint amikor valaki úszni tanul: a végén már halként lóbickol a vízben, annyira otthonos közeg lesz az számára, s ha valami miatt hosszabb ideig nem hódolhat vízi szenvedélyének, úgy érzi magát, mint a partra vetett hal. Amikor így ismerjük az Igét, így hiányzik és így élünk belőle – akkor kezdődik a tanítványság.

Ha ti megtartjátok az én ígémet... megismeritek az igazságot – ez már a tanítványság következménye. Ezután Jézus hallatlan kijelentést tesz: *Az igazság megszabadít titeket*.

Amikor az „igazság” szót halljuk, rendszerint valamiféle jogi igazságosságot értünk alatta. A görög *aléteia* azonban ennél sokkal többet jelent. A görögök másképp gondolkodtak, mint mi, az idős János pedig járatos volt ebben a gondolkodásmódban. A fiatal halászból vénségére roppant műveltségű ember lett – s a Szentlélek használja ezt a műveltséget. Írásaiban igen mély dolgokat fogalmazott meg. János tehát kiemeli a görög szókincsből ezt a gazdag szót: *aléteia* – azaz valóság, őszinteség, megbízhatóság, hűség, tisztaság, becsület.

Jézus kijelentése tehát nem jogi vagy filozófiai igazságra vonatkozik, hanem egy *életformára*. Ha megtartjuk tanítását, megismerjük a valóságot, az abszolút őszinteséget, megbízhatóságot, hűséget, tisztaságot, becsületességet – és ez tesz szabaddá bennünket. Aki benne marad az Igében, benne időzik, benne lakozik, kitart benne és helytáll, az előbb-utóbb különös életformára tesz szert, s az emberek azt mondják róla: őszinte ember, megbízható dolgozó, hűséges férj vagy feleség, becsületes férfi vagy nő. – Jézus nem vallásalapító volt! Ő egy életformát ajánl fel.

Püspökünk mondotta egyszer kicsit fanyarul, szomorúan: Nagyon sok hívő embert ismerek, de kevés becsületes embert! – Megrendített ez a mondat. Ugye, érezzük a tragédiáját? Hát nem esik egybe a kettő? Nem! Mert az igazi tanítványság ismérve a valóság, őszinteség, megbízhatóság, hűség, tisztaság, becsület, és nem más. Ez szabadít fel bennünket belülről. Enélkül viszont csavargók vagyunk, nem pedig vándorlók, csak improvizáljuk, rögtönözük az életünket, egyszer így, másszor úgy, és nem haladunk világosan egy irányba. Nagy baj, ha életünknek nincs tengelye, nincsenek biztos sinjaink, elveink.

Egy hasonlat talán megvilágítja, mi is történik Jézus és a hívők között. Valaki eltéved egy nagy erdőben, és étlen-szomjan, iránytű nélkül bolyong. Már fogytán az ereje, amikor egy kis faházikót talál, és benne egy vadászt. Az behívja, étellel kínálja, aztán térképet, iránytűt, útravalót ad neki, sőt még meg is mutatja az utat, merre menjen. – A találkozás előtti bolyongás és az utána következő útnak indulás között akkora a különbség, mint a *vallásos* élet és a *tanítványi* élet között. Az tesz bennünket szabaddá, hogy már nem tétován élünk, hanem van iránytűnk, térképünk, és tudjuk, honnan hová tar-

tunk. Van ételünk és italunk az útra: az élő Kenyér és az élő Víz. – Mi bajunk történhet?

Azt felelik akkor a zsidók: *Ábrahám utódai vagyunk, és soha nem voltunk szolgálói senkinek: hogyan mondhatod hát, hogy szabadokká lesztek?* – Ugye, ismerős reakció? Mintha azt mondanánk: Mindig is hívő volt a családom, ez meg ez volt a nagyapám! Nekem magyarázza, hogy ki a hívő?! – Aztán így folytatják: *Soha nem voltunk szolgálói senkinek!* – még magukat is becsapják. Hát Egyiptom? Hát Babilon? Ezekről elegánsan megfelelkeznek. Hogy be tudjuk magunkat csapni!

Jézus egykönnyen sarokba szoríthatná, kicsúfolhatná őket, de nem teszi. Nem pírít rájuk. *Így válaszolt nekik: Bizony, bizony, mondom néktek, hogy aki bűnt cselekszik, a bűn szolgálója.* – Megint itt a csodálatos „bizony, bizony”! Amit itt mond, azt Istentől hallotta, s továbbadja a zsidóknak és nekünk. *A szolga pedig nem marad a házban örökre: a fiú marad ott örökre. Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.* – Ne engedjük, hogy e szavak megszokottsága eltakarja előlünk azok értelmét!

Mi a bűn? A görögben *hamartia*. Szeretném úgy fordítani az eredeti kifejezést – első jelentése szerint –, hogy ne menjen el a fülünk mellett. A *hamartia* annyit tesz: célt téveszteni, rendetlenségben lenni. Ugye, így már többet mond? A bűn azt jelenti, hogy eltéveszttem az életem célját; kiesem a rendből, a megfelelő ritmusból. Ha megállapítják, hogy a szívünk aritmiás, nem rendszeren, hanem néha összevissza ver – megijedünk, szaladgálunk egyik specialistától a másikig, szedjük a gyógyszereket, mindent megteszünk a gyógyulásért. Amikor az egész életünk aritmiás, akkor mit teszünk? Napirendre térünk fölötte? Isten világosan megmondta a célt: Erre menjete! – Bennünk mégis azt susogja egy hang: Emerre jobb, kifizetődőbb, eredményesebb, könnyebb, miért mennél hát arra? – Mi pedig elindulunk más irányba, mint amelyet az Ige kijelölt nekünk, eltévesztjük a célt, és kezd rendetlenné válni az életünk. Még jó, ha egyszer eljutunk a vályúhoz, és ott megszületik bennünk a gondolat, hogy otthon atyánknál fiúként élhetünk, itt pedig béresek, nyomorult szolgák vagyunk! S akkor elhatározzuk, hogy hazatérünk, s megvalljuk: *Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek, tégy engem olyanná, mint béreseid közül egy.* (Lk 15,18–19)

Összefoglalva tehát, ezt mondja nekünk Jézus: Maradjatok az én Igémben, vele lakozva, befogadva, maradjatok benne! Ez az az igazság, amely elvezet titeket a belső szabadságra. – Ezt a szabadságot nem a körülmények teszik. Aki belül szabad, mindennütt szabad – aki belül nem szabad, sehol sem szabad. Azért, ha a Fiú szabadít meg minket igazsága által, valóban szabadok leszünk: nem tévesztjük el a célt, nem süppedünk bele a rendetlen életbe, hanem beleilleszkedünk a világmindenség lüktető, szent ritmusába, s az Isten alaphangjára hangolt emberek leszünk.

Alkalmi prédikációk

A Kálvin-év nőszövetségi bibliaóráira

Felházi Klára

Magyarvista

Kálvin, a reformátor – Genf és a világ reformátora

Mielőtt Kálvin genfi munkálkodásáról beszélünk, meg kell említenünk Farel nevét, hisz ő volt az, aki később Kálvint Genfbe hívta. Miért? 1521-ben Farel megkezdi buzgó reformátori tevékenységét. Mennydörgő hangja túlharsogja az orgonát. Szavai hatására a tömeg fellázad. A kanonokok puskát is fognak rá, s a városban megforduló reformátorokat ellenségeik méreggel akarják elpusztítani, azonban a kísérlet nem sikerül. Végül 1536-ban a városi tanács és a nép ünnepélyesen kijelenti, úgy döntött, hogy az „evangélium szerint akar élni”. „Teljes volt a zűrzavar” – mondja Kálvin, amikor 1536-ban Genfbe érkezett. A kezdetekben Kálvin igen szerény szerepet töltött be, mindaddig, amíg egy hitvitára került sor a katolikusok és a reformátusok között. E hitvitán egy adott pillanatban Kálvin átvette a szót és elkápráztatta hallgatóit az egyházatyák műveiben való jártasságával. De ennél jelentősebb munka volt a *Cikkelyek* megszerkesztése, amelyek alkotmányt kívántak adni az addig „zűrzavar”-ban élő genfi egyháznak. Ahhoz, hogy az eseményeket megértsük, tudnunk kell, hogy e korban a világi hatalom (városi tanács) totalitárius hatalomra törekedett, mindent ő akart irányítani – az egyház életét is. A Tanács határozatot hozott a *Cikkelyek* maradéktalan végrehajtásáról – sőt kihirdette, hogy aki nem teszi le az esküt rá, távozzék a városból. Ezen felül Kálvin további szigorításokat akart kieszközölni: ki akarta zárni az úrvacsorából azokat, akik az esküt nem tették le. A feszültség ismét fokozódott, míg végül a Tanács úgy döntött, hogy 3 napon belül Farelnak is és Kálvinnak is távoznuk kell a városból.

„Nagyon jól van – kiáltott föl Kálvin, amikor a száműzetési határozatot közölték vele. – Ha embereknek szolgáltunk volna, jutalmunk mit sem ért volna. De mi annak a Mesternek szolgálunk, aki majd megjutalmaz bennünket.” Kálvin Strasbourgba távozik 1538-ban.

1540-re nagyot változik a politikai helyzet Genfben. Kálvin hívei kerülnek többségbe. Farel ismét hívja Kálvint, aki így válaszol: „Inkább választanék száz más halált, mint azt a keresztet, amelyen naponta ezerszer kellene meghalnom.” Végül mégis enged Farelnak és ezt írja: „Ha lenne választásom, bármi mást csinálnék, minthogy engedjek neked ez ügyben. De mert tudván tudom, hogy nem a magamé vagyok, *szívemet áldozatul ajánlom Istennek.*” Ez utóbbi pár szó lett Kálvin jelmondata, s ez szerepel Kálvin pecsétjén is: egy szívet tartó kéz. 1541 szeptemberében Kálvin visszatért Genfbe, fölment a szószékre és folytatta a Szentírás magyarázatát annál a résznél, ahol száműzetésekor abbahagyta. Semmi szemrehányás, semmi nyilatkozat, Isten Igéjének szolgálja újból fölvette tisztét. Megszervezte a kálvinista egyház alapját képező négy szolgálatot: a lelkipásztori, a tanítói, a presbiteri és a diakóniai szolgálatot.

Több, mint húsz éven keresztül, 1541-től 1564-ig keletkeztek újra meg újra nézeteltérések Kálvin és a polgári hatóságok között a kiközösítés kérdésében. Az események megviselték: „Meg kell néktek mondanom, nem tudom, hogy nem ez-e az utolsó igehirdetésem Genfben, nem mintha magam akaratóból akarnék búcsút venni, de ha kény-

szeríteni akarnak olyasmit tennem, ami Isten szava szerint nem engedhető meg, akkor lehetetlen munkámat tovább folytatnom.” Az egyház függetlenségét sikerült megvédenie. „Nem emlékszem rá, hogy megérkezésem óta adódott volna két nyugodt óra, ami alatt valaki ne zavart volna meg.”

A Szent Péter-templomban tartott igehirdetések, a teológiai oktatás, az értekezések útján Kálvin egyre pontosabban fogalmazta meg és foglalta rendszerbe a reformáció hitelvét.

Kálvin kemény intelmei átsegítették a születőfélben levő reformációt a válságokon. Merész hangú írásaival Kálvin lehetővé tette, hogy az Isten Igéjének egyháza az üldözöttek és a megalkuvások ellenére is megszülethessék.

Ezt a mérhetetlen mennyiségű munkát egy súlyosan beteg, állandóan szenvedő ember végezte el, akit a halál 55 éves korában (1564-ben) ragadott el.

Minden ünnepélyes szertartást mellőzve temették el a Plainpalais temetőben egy jelentelen sírba. Így halt meg az az ember, aki egész életében hirdette: Soli Deo Gloria! Egyedül Istené a dicsőség!

(Jean Cadier: *Kálvin. Egy ember Isten igájában* c. könyve alapján)

Fiatal házasok bibliaórája

Móra László Tibor

Kajántó

A filippibeli börtönőr – aki az evangéliumot befogadja

Alapige: Az apostolok cselekedetei 16,26–34

Sokszor elcsodálkozunk azon, hogy egyes emberek, akikről azt tudjuk, hogy nem a legkegyesebb életet élték, egyik napról a másikra megváltoznak, és száznolcvan fokos fordulat áll be az életükbe. Hisszük is, meg nem is, hogy ennyire megváltoztak. Nehezen tudjuk elfogadni őket, mert ott vannak a berögződések, az előítéletek. Sokszor csak képmutatásnak véljük cselekedeteiket, változásukat. Még akkor is ott van a kételkedés a szívben, ha teljes életvitelükkel, gondolkodásukkal, cselekedeteikkel azt bizonyítják, hogy szakítottak addigi életükkel.

Az elmúlt alkalommal egy olyan történetet hallottunk, amelyben az állt, hogy milyenek nem szabad lennie egy keresztyén családnak. Ha visszaemlékszünk a beszélgetésekre, akkor ott élesen megfogalmazódott, hogy az egy bűnöző család volt. Olyan család, ahol nem ismerték a felebaráti szeretetet, de még a tiszteletét sem. Most váltunk. Olyan történetről beszélünk és majd olyan történetek következnek, amelyekben az áll, hogy milyenek kell lennie egy keresztyén családnak.

Egyesek számára ismerős ez a történet a Bibliából, hisz ifjúsági bibliaórán már beszélgettünk a filippibeli eseményekről. Ezért csak nagyon röviden és vázlatosan vezetem fel az előzményeket. Pál és Silás Filippibe érkeznek, ahol a jövőmondó rabszolgálynéból kiűzik a gonosz lelket. Erre az a válasz annak gazdától, hogy börtönbe kerülnek, miután nyilvánosan megkorbácsolták őket. Mindketten egész éjjel imádkoznak és énekekkel dicsőítik Istent. Hirtelen földrengés lesz, ami megrázza a börtön alapjait, leesnek a bilincsek, kinyílnak az ajtók. Ott a nagy lehetőség mindenki számára a menekülésre. Pál azonban meggátolja a foglyokat, hogy elszökjenek. A börtönőr fél, mert azt

gondolja, hogy elszöktek a rabok. De az apostol biztosítja őt, hogy mind megvannak, senki nem használta ki a földrengés adta menekülési lehetőséget, nem szökött el. Ez után a börtönőr magához viszi Pált és Silást, akik Krisztus hatalmáról beszélnek nemcsak neki, hanem az egész családjának.

Innen kezdődik a felolvasott ige, amelyiknek a központi kérdése, hogy mit kell cselekedjek, hogy üdvözüljek. Mit is jelent ez a szó, hogy üdvözülés? Leegyszerűsítve nem más, mint azt, hogy Isten megmenti azt, aki bíz benne. Ahhoz, hogy ez megtörténjen, előbb ott kellett legyen a csoda, meg az a tanítványi magatartás, amivel ez az ember nem találkozott addig.

A börtönőr látja, tapasztalja, hogy Isten megmentette az apostolokat. Számára ez egy olyan megrázó élmény, amely megváltoztatja az életét. Ezt a megváltozott életet szeretné megtartani, illetve ő is szeretne megszabadulni azoktól a félelmektől, amelyek fogva tartják az életét. Vagy talán szeretné, hogy örök élete legyen? Nem tudhatjuk, csak azt, hogy az apostolnak szegezi a kérdést: Mit cselekedjem, hogy üdvözüljek?

Itt álljunk meg egy pillanatra! Reformátusokként arról tanultunk, hogy nem cselekedetek által üdvözül az ember, hanem kegyelemből, hit által. Akkor pedig ellentmondás van a Szentírás és az egyház tanítása között? Vagy ez az ember még nem tudja ezt? Számára, aki katoná, és parancsokat teljesít, a cselekedet a fontos. A börtönőr konkrét helyzetét kell nézzük. Ez az ember a római hadsereg katonája. Szokva van azzal, hogy cselekszik, parancsot teljesít. Most is azt várja, hogy mondják meg neki, mit kell tennie. Vállalja, hogy mindent megtesz. Bármit kérnek tőle, ő teljesíti az apostol parancsát. Tudja, hogy miért mondja ezt. Mert az apostol azzal, hogy nem engedte, hogy elmeneküljenek a rabok, megmentette az ő életét, munkahelyét, családját. Mit kell cselekedjek?! Vajon nem ismerős ez a számunkra? Napjaink emberei is sokszor ezt várják, hogy valaki megmondja nekik, hogy mit kell tenniük. Várják a tanácsot. Egyedül sokszor nehéz a választás, a döntés. Ott van a mélyben a kérdés, ha rosszul döntök, akkor mi történik? Várjuk azt a szót, ami eligazít. A napi parancsot, hogy mihez kezdjünk.

A válasz a börtönőr kérdésére nagyon egyszerűnek tűnik: „Higgy!” Semmit nem kell tenned. Nem kell a napi parancsot várnod, és utána nem kell bejelentened annak teljesítését. Nem kell erő feletti munkát végezni. Isten nem ezt kéri az ő katonáitól, csak annyit, hogy az ember higgyen benne. Az Úrnak higgy, hangsúlyozza Pál. Ennek a katonának eddig is lehetett valamilyen hite, de most mindaz, ami addig hit volt, semmivé kellett váljon, és helyét el kellett foglalja az Istenbe, Krisztusba vetett hit.

A hitének van következménye is. Nem csak te üdvözülsz, hanem az egész házaad népe, a családod. Mindez miért lehetséges? Ennyire fontos egy személy hite Isten előtt? Gondolkozzunk egy kicsit. Egy igazi családban ott van a családfő. A férj és apa, aki példát tud mutatni a családjának, akit a gyerekek leutánoznak. Ha ő hisz, és nemcsak külsőség a hite, hanem meg is éli azt, ha családja számára „pappá” tud válni, aki megmutatja, hogy élő hite van, akkor a család követi ezt a példát. A kérdés most az ezen a bibliaórán, hogy családomat hogyan tudom az üdvösség felé vezető útra vinni? A válasz egyszerű: higgyek Krisztusban. Ez azt jelenti, hogy imádkozom hozzá, nemcsak magamért, hanem családomért is, házastársamért, gyermekeimért. Hogy nem küldöm gyermekeimet a templomba, hanem magammal viszem őket. Hogy naponta pár verset elolvasok a Bibliából. Megélem hitéletem a mindennapokban, nem csak vasárnap vagy ünnepnapokon.

Mi történik mindezek után a börtönőrrel? Elfogadja, befogadja az evangéliumot. Pált és Silást kivezeti a börtönből, magához viszi őket. Ők pedig hirdetik az egész háznak az evangéliumot. Ekkor történik valami. Együtt örvendeznek. Öröm és öröm között különbség van. Egy család tud örvendezni egy fontos eseményen, például egy

gyerek születésén vagy a fiatalok házasságán. Örvendhet a család, ha a gyerekeknek sikerült valamit elérniük. Sok mindenben lehet örülni. Ezek azonban nem hasonlíthatók ahhoz az örömlöz, amiről itt beszél a Szentírás. Ennek az alapja az, hogy ott van az üdvözítő Istenbe vetett hit. Mert a börtönőr családjával együtt megkeresztelkedik. Együtt vállalják, hogy az apostol tanítását megfogadják, követik az üdvösség királyát.

Mi tehát a következménye a börtönőr kérdésének? Nemcsak egy ígért, ami elhangzik Páltól, hanem az együtt örvendezés is. Egy olyan családi alkalom, amely jobban összekovácsolja a családtagokat.

Egy kicsit hozzuk közelebb ezt az ígét a mai világhoz, és hozzánk is. Sok családból hiányzik ez a fajta együttlét, amiről az ige beszél. Az, hogy a család együtt tud örülni Krisztusban, vagy hogy egymást segítik, amikor gond van, hogy egymás terhét hordozzák. Hol a hiba, hogy ez nincs jelen a családoknál? Nem mindig a másikonál kell keresnünk a hibát, hanem elsősorban bennünk. Ahhoz, hogy a mi családjunkban ott legyen ez az öröm, az együtt örvendezés, nekünk kell eljutnunk oda, hogy higgyünk, hogy keresünk az üdvösség útját. Ha ez ott van, akkor számunkra is valósággá válik az ige üzenete: „üdvözülsetek mind te, mind a te házaid népe”

Vitaindító kérdések

- Fontos-e az üdvösség útja a mai emberek számára?
- Mennyire igaz az, hogy ha én hiszek, akkor ez kihat a családomra? („...irgalmasságot cselekszem ezerízígen azokkal, akik az én parancsolatomat megtartják.” 5Móz 5,10)
- Szülőként tudunk-e hatni a gyerekeinkre, hogy ők is az üdvösség útját kövessék?
- Mennyire tudunk megfelelni annak a fogadalomnak, amit a gyerekeink kereszttelésénél tettünk: úgy neveltem és neveltetem, hogy majd önként tegyen vallást hitéről?

Keresztelési igehirdetés

Székely Levente

Kutyfalva

Az élet – küldetés

Alapige: Máté 28,19–20

Mit jelent ma egyháztagnak lenni? Mit jelent maga a kifejezés, hogy „egyház”? Ha kimennénk az utcára és megkérdeznénk száz embertől most ezt, akkor a százból 90 vagy a vállát vonogatva menne tovább, vagy azt válaszolná, hogy nem tudom pontosan. Esetleg annyit mondana, hogy az egyház egy szociális intézmény, amelynek feladata a szegények megsegítése és alapjában véve a szociális problémák enyhítése. Az egyháztagság pedig azt jelenti – mondanák sokan –, hogy valahol, valamikor beírtak az egyházi nyilvántartásba, és annyi az egész. Esetleg, azóta nagy ünnepeken elmennek a templomba egy kis egyházi hangulatért és valahogy kiszorítják azt a bizonyos egyházadót. Az ilyenekről azt mondja a világ, hogy többnyire teljesen „normális” emberek, mert így vélekednek. De vajon csak ennyi lenne az egész? Vajon csak annyit akart volna rábízni Jézus a tanítványaira? Miért kellett neki az egyházat létrehozó apostoli csapat?

Ha megnézik a felolvasott ígét, abban Jézus valamit nagyon a lelkére köt a tanítványainak. Először azt, hogy menjenek el és mondják el élményeiket, tanítsanak Jézusról, azaz mondják el a népnek, hogy baj van, mert a bűn minden emberre elhatott az

első bűneset következtében, és mindenkire kárhozát vár. Ugyanakkor mondják el azt is, hogy ő – Jézus – megfizette a váltságdíjat kereszthalála által. Tehát van megoldás, csak el kell fogadni. Jézus tehát küldetést ad, aktivitást, mozgalmat akar. Az egyháznak ugyanazt kell akarnia, ha nem akarja elveszíteni létjogosultságát egy olyan világban, amely megpróbál minden igényt kielégíteni, de a lelki igények terén sajnos a lehetetlenre vállalkozik.

Isten saját képére teremtett minket, embereket, és hiszem, hogy nem lehet az emberi léleknek igazi nyugalma, igazi békessége (Shalom), amíg Őbenne meg nem találja azt. Hiába a spiritizmus és mindenféle keleti misztika, agykontroll vagy ki tudja még mennyi egyéb praktika, kétségtelenül részben eredményes technika – a lelki békesség csak Istentől szerezhető be, mert ő az Alkotó. Olyan ez, mintha lenne egy drága elektronikai műszerünk, amihez nem kaptunk használati utasítást és mindenhova elmennénk használati utasítást keresni, csak a gyártóhoz nem. Mi Istentől egy nagyon drága műszert, az életünket kaptuk ajándékba. A használati utasítás pedig ott van – személyesen „a gyártótól kaptuk” – a Biblia. Mondhatja valaki, hogy „...ó, az egy régi, elavult dolog” Hadd kérdezzem meg attól, aki ezt mondja: a szeretet el tud-e avulni? Aki egy könnyecseppet töröl le ma, vagy simogat, nem ugyanígy tette volna évezredekkel ezelőtt is? Jézus a szeretetet tanítja, de van egy fontos mondanivalója ezzel kapcsolatban, hogy az ember képtelen az önzetlen szeretetre, mielőtt Isten szeretete át nem járja lelkét.

Ezért szólít fel arra, hogy előbb Istent szeresd, utána felebarátodat. Erre az Isten iránti szeretetre akarja buzdítani a tanítványok által az egész világot. Ezt kell hirdetnie az egyháznak is, hogy Isten már megtette az első lépést a szeretet terén. Most mi következünk. Ezért lehetünk itt a mai napon is, és ezért hozhattátok el ma ide kisleányotokat. Ismerlek benneteket és ezért nehéz nektek beszélni. Nem szeretném, hogy minden tanácsként hangzó szavamért vagy felszólításomért engem vonjatok felelősségre. Éppen ezért úgy fogadjátok azt, amit ma nektek én, mint veletek azonos bűnös ember mondok – mintha Isten szólna rajtam keresztül.

Aki elgondolkozott valaha azon, hogy miből áll az ember léte, az belátja, hogy van egy látható világ és van egy láthatatlan. Mindkettő igaz, létező. E kisgyerek már tagja lett a látható valóságnak, amikor örömet okozva számotokra Isten akaratából megszületett. A keresztség a láthatatlan, mennyei valóságba való beoltatás. Abba a valóságba, amelyben Jézus – ígérete szerint – velünk van minden napon a világ végezetéig.

Amikor egy kisgyermeket elhoznak a templomba, hogy megkereszteljék, akkor ezzel azt is kifejezik a szülők és a keresztszülők, hogy szeretnék, hogy ez a kised a láthatatlan világnak is tagja legyen. A keresztség eleme a víz, de nem a mennyisége számít, hanem az a lényeg, aminek jelképévé tette az Úr Jézus.

Egyik legfontosabb dolog, hogy a keresztség szereztetési igéjéhez hozzá van csatolva az üdvösség ígérete. Jézus maga mondja, hogy aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, de akinek nincsen hite, az elkárhozik. Hitvallásunk szerint a keresztség jegy a lelkünkön, amely feljogosít valamire. Olyan, mintha jegye lenne valakinek egy előadásra, amelynek felmutatásával beengedik a színházba. De csak akkor, ha elmegy oda és valóban be akar menni. Jézus jól ismerte az embert, tudta, hogy az emberi ész számára könnyebben érthető az, amit kiabálnak. A láthatatlan igazságokat ki kell ábrázolni az emberi értelem számára. A tisztálkodás mindennapos, kifejező cselekedet, és éppen ezért annak mindenki által ismert képe nagyon közvetlen. Ahogy mindennapi életünkben megvan a lehetőség arra, hogy aki akar, megmosakodhasson, ugyanúgy, aki akar, megkeresztelkedhet. Ilyen értelemben választjuk a keresztséget. Ez a kisgyermek azonban nem most fog választani. Most Isten választja ki őt, fejezi ki iránta szeretetét a ti szándékotok által.

Kedves szülők, a keresztség az Isten Anyaszentegyházába való beoltatás biztosítéka. Erre mindig lehet és kell is emlékeznetek, és erre kell ti is mindig emlékeztessétek ezt a kisdedet, akit a mai napon a keresztvíz alá fogtok tartani. A keresztség útlevele az örök élet felé, amit azonban lehet rosszul is használni, vagy egyáltalán nem használni. Nagymértékben tiétek a felelősség azért, hogy gyermeketek fogja-e használni. Ahhoz, hogy célba jussunk, még nem elég az, hogy útlevele legyen, mindenképp el kell indulnunk egy olyan úton, amelyen a járás nem könnyű, sőt sokszor nagyon nehéz, sokszor égetően érint az „e világon nyomorúságatok lesz...” jézusi mondat igazsága. Ti felnőttek már tudjátok ezt, de ez a gyerek még nem tudja...

De ugyanez a mondat az, amiből minden megkeresztelt felé elhangzik a biztatás: „...én meggyőztem e világot.” Erről is ti kell majd beszéljétek, kedves keresztszülők és szülők! A példa magját fogjátok elültetni e kisdéd szívébe. Vigyázzatok azért, hogy hogyan éltek. Lesznek majd nehéz napok is, hisz mindannyiunk életében vannak, de aki beoltatott Isten Anyaszentegyházába e sákramentum által, az igazi erőt nyerhet, amiből tudja, hogy többé nem önmagáé, hanem azé, akinek áldozata megoltalmazza őt minden gonosztól. Ezt meg fogja majd tanulni a kátéórákon a Heidelbergi Káté 1. kérdésére adott feleletben. De segítenetek kell, hogy ne csak az értelmével tanulja meg, hanem mindenképp a szívével. Amikor tudja, hogy az ígéret az övé is, akkor nyer értelmet az, amit a mai napon Isten színe előtt tesztek övele. A konfirmáció majd válasz lesz e mai nap alkalmára.

Az ígéret a megkereszteltté és a keresztszülőké, azaz azoké, akik vigyáznak rá. „Mert néktek lett az ígéret, és a ti gyermekeiteknek...” Fogadalomtétel, amire most készültök, Isten előtti felelősségvállalás. Így vállaljátok hát ezt a felelősséget!

A keresztség hívás, amelyre a konfirmáció lesz majd válasz. Adja Isten, hogy igaz szívből tett bizonyágtétele nyomán használhassa egykor e kisdéd azt az „útlevelet”, amelyet ma a keresztségben nyújt számára a Mindenható. Ámen.

Esketési igehirdetés

Ifj. Mátyás Árpád
Monospetri

Ahasvérus király és Vásti királyné

Alapige: Eszter 1,10–21

Életeteknek ebben a jelentős pillanatában engedjétek meg, hogy az elhangzott ige alapján, néhány gondolatot megosszak veletek. Mindezt teszem annak reményében, hogy igehirdetésem egynémely gondolata visszhangra talál a ti szívetekben, és mert, hogy a Szentírás szavaival éljek, mindez a mi tanulságunkra lett megírva. Igénk Eszter könyve révén egy királyi házasság titkaiba nyújt betekintést! De mint látni fogjuk, az emberek mindenütt csak gyarló emberek, legyen szó akár a legszerényebb hajlék, vagy akár a legpompásabb palota lakóiról.

Történetünk főszereplői a király és királyné, név szerint Ahasvérus és Vásti. A Perzsa birodalom királyi székében ülő Ahasvérus királyról azt olvassuk, hogy minden képezetet feltülműló, káprázatos lakomát rendez népe hatalmasainak és előljáróinak. Felesége, Vásti is a maga módján ünnepséget szervez a palota asszonyainak. Férj és feleség élnek a maguk különálló, ünnepi életét. Eszter könyvéből az is kiderül, hogy a birodalom törvényei szerint a király teljhatalmú, aki elé hívatlanul senki sem mehet, még a felesé-

ge sem. Egy ilyen tett halálbüntetést von maga után, hacsak a király ki nem nyújtja pálcáját, jelezvén, hogy a betérő életben maradhat.

Hogy Ahasvérus király és Vásti királyné milyen házasságot élhettek, az még egy ilyen rövid leírásból is kiderül. Házasságuk az egymástól való elhidegülés szakaszába lépett, hiszen a királyról azt olvassuk, hogy hétnapi ünnepség után jut csak eszébe a felesége. Akkor sem azért, hogy végre időt szánjon reá, hanem csak azért, hogy közönséges kirakatbabává tegye, azaz hogy megmutassa szépségét. Micsoda szégyen, ha egy férfi a nőben csak a testiséget, a külsőséget látja. Ma is vannak bőven olyan férfiak, akik csak a külsőségeknek hódolnak, akiknek csak az a fontos, hogy a mellettük levő nő csinos, s emellett provokatíván öltözködő legyen.

Éppen Svájcban, egy híres síparadicsomban töltötte mézesheteit egy szép fiatal házaspár. A férfi siel, élvezi a tájat, este pedig gyönyörködik csodaszép feleségében. Az asszony korai boldogsága viszont gyorsan tovaszáll, egyre csak maga elé néz, majd sír és sír. Egy hét sem telt el a boldogító igen óta, de már rájött: férje nem őt – csak testét szereti. Azért hangsúlyozom itt a „csak” szócskát, mert nem szeretném, hogy bárki is félreértse: igenis fontos a párválasztásban a külső, de nem csak az!

A magának való, csak külsőségeinek élő Ahasvérus király mellett egy olyan asszonyt találunk, aki nem tiszteli, azaz helyesebben fogalmazva, nincs már mit tisztelnie férjében. A Szentírás ugyan arra tanít, hogy az asszonyoknak engedelmeskedniük kell férjüknek, de ez nem jelent minden áron és feltétel nélküli engedelmességet. Nincs mit csodálkoznunk tehát, ha Vásti nem tiszteli férjét. Sajnos ma is sok olyan családdal, és azon belül olyan családfővel találkozhatunk, akikben nincs mit tisztelni.

Ezt a családmódellet a „diktátor” határozza meg! Ő az, aki azt hiszi magáról, hogy családjának minden tagja érette van. A feleségének az a dolga, hogy őt szolgálja, lássa el étellel-itallal, csillapítsa szexuális étvágát is. A gyerekek ne zavarják, mindig fogadjanak szót és tisztelettel nézzenek föl rá! Egy ilyen diktátornak az életéből természetesen nem hiányoznak a hangzatos mondatok sem: „Egész nap értetek dolgozom. Mit dolgozom, robotolok, és ti ezzel háláljátok meg.”

Lehet ezen nevetni is, csak sajnós ez nagyon is maga a valóság. Nem ismerős az a szituáció, amikor a családfő kezébe veszi az újságot, esetleg leül a tévé elé, és akkor jaj, ha bárki is megzavarja őt! Főleg ha ez a bárki a feleség vagy gyermek. Mennyire nem változott semmit a helyzet azóta. Az ilyen férfiak példáját eltanulva nőnek fel az újabb generációk és folytatják azt, amit már a családban is megszoktak.

Egy újabb sajátossága az ilyen Ahasvérus típusú férfiakkal, hogy az asszonyok munkáját lenézik. Állandóan azon lovagolnak, hogy ők milyen sokat dolgoznak és közben nem veszik észre, hogy feleségük valóságosan robotol. Sok férfi számára az asszonyi munka nem is munka, hanem csak legfeljebb időtöltés. Az is rettenetes, amikor az lesz a döntő, hogy ki keres többet. Sajnos az ilyen ember képes azt hinni, hogy aki többet keres, az többet dolgozik. Olyan jó volna, ha a ti házasságotokon belül ilyen probléma fel sem merülne, hanem mindketten kölcsönösen szeretnétek és tisztelnétek egymást!

Ahasvérus és Vásti kapcsolatának a megromlása oda vezetett, hogy mind a király, mind a királyné másban keresik boldogságukat. A király a férfiakkal, a királyné pedig az asszonyokkal találja meg a közös hangnemet. Olyan sok házasság szégyenfoltja az, hogy férj és feleség nem együtt vigasztalódnak, hanem barátoknál, barátnőknél keresik a vigasztalást. Ilyenkor, legyen szó akár feleségről, akár férjről, joggal érezheti azt a másik, hogy megcsalja őt. Éppen ezért fontos tudni, hogy a házasság a baráti, barátnői körtől való elválást is jelenti. Nem végérvényes, minden további nélküli elválás ez, de alapvetően egy házasság a férjről és a feleségről, nem pedig a férjről és a barátokról, esetleg a feleségről és a barátnőkről szól.

Vásti visszautasító szavaira a király dühös lett. Hogy lerántja Isten ennek a beképzelt embernek a legalábbvaló tulajdonságait! Egy ember, akinek nem lehet azt mondani, hogy nem! Még a felesége sem teheti meg ezt vele. És ami a legrosszabb, hogy a harag rossz tanácsadó. Ahelyett, hogy leülne feleségével és megbeszelné a történeteket, bölcsei felé fordul és tőlük kér tanácsot.

És még ha bölcsek lennének. De nem azok! Ugyanolyan beképzelt férfiak, mint a király. Azonnal saját feleségükre és presztízszükre gondolnak: „Mert a királyné cselekedetének híre fut minden asszonyhoz, úgy hogy megvetik férjeiket szemeik előtt...” (Eszt 1,17a)

Hát így kell egy férfinak fenntartania tekintélyét? Milyen rettenetes, hogy még az egyes társadalmak is lemásolták ezeket. Isten egy olyan bölcs embert képzelt a család élére, akit öröm követni, akit szívesen követ szerető felesége. Nem diktátort, zsarnokot, vagy bármilyen erőszakos embert. Ebből látszik, hogy a bűn milyen mélyen megfertőzte a házasságot is. Egy igazi férfit nem ereje, hatalma vagy pénze tesz férfivá, hanem Istentől kapott bölcsessége és engedelmessége. A férfi vezetésre termett, de nem önkényre. A kettő között nagyon jól körvonalazható, világos különbség van.

Mémukán ostoba tanácsa egy mondatba összesűrítve így hangzik: Válj el és válassz új feleséget. Milyen szimpatikus válasz ez egy olyan királynak, aki csak a maga élvezetét keresi. Ma is sok férfi kapja ugyanezt a választ! Hogy kitől? Hát az öskigyótól. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy már az első akciójában is a házasságot, az első emberpár házasságát vette célba. Vajon érdemes rá hallgatni? Sok ember gondolja úgy, hogy majd mással jobb, könnyebb lesz. Csak arra nem gondol, hogy a probléma oka ő maga. Az ilyen ember aztán újból és újból csalódik.

Egy ilyen, lelkileg éretlen ember, hamis ábrándokat kerget a házasságról. Maga a házasság még önmagában nem tesz boldoggá. Aki csak a boldogságot keresi benne, az idealista, de semmiképpen nem realista. Végső soron elmondható, hogy egy, a boldogságát megtalált embernek a házassága is boldog lesz vagy boldog lehet; de aki a házasságban keresi a boldogságot, az csalódni fog. A boldogság forrása végső soron Isten, és nem a házasság. Vagyis boldog házasság csak két boldog ember Isten karjaiban egymásra talált szövetségéből alakulhat ki!

Istennek nagy kegyelme, hogy még utólag is tud javítani házasságunkon, egymás közti kapcsolatunk mikéntjén. Ha majd a szükség úgy hozza, engedjétek be az ő átforgató kezét a ti házasságotokba és megtapasztalhatjátok, hogy Isten nem csak talpra állítja, de vezeti is életünk sokszor zátonyra futott hajóját. Olvassuk Isten Igéjét, mely utat mutat a zátonyok között és végül bevezet az ígéret kikötőjébe. Adja a minden kegyelemnek Istene, hogy a ti hajótok is befuthasson ebbe a biztonságos kikötőbe. Ámen.

Temetési igehirdetés

Pápai László

Toldalag

Ne félj, mert én veled vagyok

Alapige: Ézsaiás 41,10

Kedves gyászoló testvérek! Nehéz szívvel kísérjük utolsó útjára az Úrhoz megtért testvérünket. Most mintha az idő minősége megváltozott volna, súlyosan koppannak a percek, gyászunkat mélyítik. Mivel maradtunk, kérdezhetjük most, amikor F. P. testvérünk itt hagyott bennünket? Ki pótolhatja személyét, mihez kezdünk a hiányával? A

minket átformálni akaró érzések és az idő ellenében szól hozzánk Isten vigasztaló igéje, hogy *Ne félj, mert én veled vagyok*. Látlak titeket, ahogyan itt álltok a koporsó körül, a bennetek dúló fájdalmat is látom, fontosak vagytok nekem. Hagyjátok azért magatokat vigasztalni, figyeljete az Igére!

Ha Isten bátorító szavát keressük a felolvasott igében, akkor először azt látjuk, hogy ő először a félelmünket akarja megszüntetni. A *ne félj* bátorítás jellemző Ézsaiásra, jó lenne, ha ezt mi gyakrabban tudnánk elmondani egymás felé. Miért és mitől nem kell félnünk, testvéreim? A félelem sokszor az ismeretlennek szól. A félelemmel próbáljuk kivédeni azt, ami veszélyes lehet életünkre, biztonságunkra nézve. Ezért félünk sokszor egymástól is, mert egymásban nem Isten arcát látjuk tükröződni, hanem sokszor csak kicsinyes, hétköznapi gondoktól terhelt arc tekint vissza ránk, aki talán pont a mi nyugalunkat, békességünket készül elrabolni. Félnünk egymástól. Félnünk a haláltól, mert megfoszt egymástól. A félelem akár jogos, akár jogtalan, akár egymástól félünk, akár a saját majdani halálunk tudata tölti el most szíveinket szorongással, mintegy ráadásul a gyászunkra, Isten most mégis mellett bátorít, hogy ne féljünk, mert ő velünk van. Isten velünk van itt a koporsó mellett is, térben és időben, valóságosan, és Szentlelkével keresi fájdalommal töltött szíveinket, hogy békét és vigasztalást adjon.

Ne csüggedj, mert én vagyok a te Istened! Ne ess kétségbe, mert maga az Úr áll melletted. Nem ember vált meg téged, nem ideológia, nem más isten, hanem maga az Úr, a világ Teremtője, a te Teremtőd, ő áll ki melletted. Nemcsak most, nemcsak néha, nemcsak ünnepnapokon, hanem életed minden napján veled van. Mert ő megteheti. Mert Ő a világ Ura, aki szeret téged, és az Úr Jézusban a te Megváltód.

Elhunyt testvérünk élete erről szól: hagyta magát erősíteni, vigasztalni az Úr által. Mert sokszor nagyon nehéz volt a kereszt. Feleségét korán elvesztette, két gyermekét egyedül nevelte. Egészségügyi gondok tették nehezebbé életét. Volt úgy, hogy elmondta magáról: vigasztalhatatlan vagyok. Túl nehéz. De végül mindig helyesen döntött, vagyis az Úr mellett. Nem csüggedt, nem félt, a kereszt hordozásában edződött hite.

A felolvasott ígét megelőző versekben Isten barátjának nevezi Ábrahámot. Nagy megtiszteltetés ez Ábrahámnak. A mi barátságaink mércéjével nem mérhető. A mi barátságunk legtöbbször inkább gyűjtőfogalom: érdekkapcsolat, ivócimboraság, és még lehetne sorolni, hogy hány keserédes, ideig-óráig tartó, hamis emberi kapcsolatra mondjuk, hogy barátság. Sokszor csak évek után derül ki, hogy érdemtelenre pazaroltuk időnket és érzéseinket. S ez persze fordítva is érvényes. De Isten barátjának lenni, mint Ábrahám, az már valami egészen rendkívüli. Elhunyt testvérünknek is voltak barátai, mint mindenkinek. De én hiszem azt, hogy Isten volt a legjobb barátja. Mert élete tanúskodott erről.

Izráelt Isten szolgájának nevezi. Nagy megtiszteltetés ez is. A világegyetem Urának szolgálni mint nép, mint egyén. Isten sajnálja Izráelt, mert kicsi, mert rosszul megy neki, de nem lenézően, fölényeskedve, hanem őszintén, és segít is rajta. Ha az ígét a szövegkörnyezetében vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy Isten vigasztalása Izrael, a választott nép, a szolga fele az, hogy Ő majd legyőzi ellenségeit. Küroszt, a hatalmas pogány uralkodót pedig a maga céljai érdekében használja fel. Isten megengedi a rossz átmeneti uralmát, mert céljai vannak vele, Ő képes a rosszat jóra fordítani. Halálból életet fakasztani. Minket mi vigasztal, kedves testvérek? Az Úr elbánik azokkal, akik számunkra nem igazán rokonszenvesek? Ellenségképeket vetítünk egymásra s az Úrtól várunk megoldást a saját magunk alkotta gondokra? Vagy pedig a vigasztalás az, hogy megbánjuk bűneinket, és hagyjuk, hogy az Úr szeretete töltse be szíveinket. És hagyjuk, hogy szeretete csendesen, diszkrétén végezze bennünk vigasztaló tevékenységét. Szeretettben és hitben azonban könnyebben hordozható a gyász. Mert akkor már tudjuk, hogy

örök életet, pontosan így higgyétek és tudjátok azt is, hogy „Isten előhossa azokat, akik elaludtak, a Jézus által Ővele együtt”.

Az eredeti görög szöveg értelmében: Isten azokat hozza elő és támasztja fel, akik Jézussal aludtak el. Azaz a haláluk pillanatában Jézussal voltak. Azokat támasztja fel Isten, akik még a haláluk pillanatában is hittek Jézusban. Az ige figyelmeztetése nekünk szól: csak ezeket hozza elő Isten. Csak ezeket támasztja fel. Az előbbi kérdés ismétlődik meg más szavakkal megfogalmazva: hiszünk-e az Úr Jézus Krisztusban?

5. Atyámfiak, azt kérdeztük: hol vannak a már meghalt szeretteink? És azt: mi lesz a halottainkkal? Kérdéseinkre itt van az ige felelete, itt van az evangélium.

Amilyen biztos, hogy Krisztus meghalt és feltámadott, olyan biztos, hogy Isten feltámasztja a mi halottainkat is, akik hittek Krisztusban, és ugyanolyan biztos az is, hogy Isten minket is feltámaszt a halálból.

Nekünk ma azonos a bánatunk és az aggodalmunk, mint egykoron a thesszaloniaknak? Itt van az ige. Hallottátok. Vigyétek haza! Vigyétek magatokkal a temetőbe!

A kérdéseinkre megkaptuk a feleletet: ne bánkódjunk, ne legyünk tudatlanságban, ne legyünk hitetlenek és remény nélküliek, mert Jézus feltámadása a mi feltámadásunknak és a szeretteink feltámadásának biztos záloga. (HK 45. kérdés-felelet)

Most már nem kérdezzük, hanem válaszolunk a meghallgatott igére. Először a bűnvalló imádság szavaival: szeretteink ott vannak „az üdvözült lelkek társaságában”. Másodsor a húsvéti énekünkkel válaszolunk: „Feltámadunk, feltámadunk.” Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában.

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Éjjel, alvás előtti imádság

Uram, Isten, aki az éjjelt az ember pihenésére rendelt, valamint a napot arra teremtetted, hogy azon munkáiban fáradozzék: cselekedjed, kérlek, hogy ezen az éjjelen akként nyugodjék testem, hogy azért a lelkem eközben ne szűnjék meg reád vigyázni; szívem el ne fáradjon, vagy a test el ne nyomja, hogy a te irántad való szeretetben mindig egyenesen megállhasson. Lelkem megenyhítése és megkönnyebbítése végett gondjaimat akképpen vessem le, hogy eközben terólad meg ne feledkezzem, vagy hogy emlékezetemből ki ne essék a te jóságodnak és kegyelmednek meggondolása, amelynek mindig szilárdan meg kell maradnia elmémben. Ezen a módon, valamint a test pihen, úgy lelkiismeretem is élvezni nyugalmát. Cselekedjed azonkívül, hogy mikor álomba merülök, ne engedjek a test gyönyörűségeinek, hanem csak annyit engedjek magamnak, amennyit ennek a természetnek erőtlensége követel, hogy azután a te tiszteletedre annál serényebb legyek. Végtére őrizz meg engem tisztán és mocsoktalanul úgy testemben, mint lelkemben és minden veszedelemtől biztonságban, hogy maga az álom is a te nevednek dicsőségére szolgáljon. Mivel pedig ez a nap sem múlt el úgy felettem, hogy többféle módon meg ne bántottalak volna rosszra való hajlandóságommal: azért, valamint most a sötét éjszaka mindent elfedez, úgy mindaz a bűn, amely bennem van, irgalmad folytán maradjon elrejtve. Hallgass meg engemet Isten, Atyám és megtartóm, szent Fiad, a Jézus Krisztus által. Ámen.

Kálvin János